

Pabeigta Gornijašu kapličas altārglezņas izpēte

● Par to, kas padarīs Gornijašu kapličas altārglezņas izpētē, kā tā veikta, kāds ir turpmākais restaurācijas plāns, klātesošajiem stāsta restaurators Jānis Kauliņš. Uz altāra redzams arī restauratora atjaunotais altāra skapītis. Foto: M. Rukosujevs

Līvija Rancāne

Pelēču pagastā ieradās restauratori, kultūras pieminekļu aizsardzības speciālisti, sabiedrības pārstāvji, lai novērtētu un apkopotu Gornijašu kapsētas kapličā esošās unikālās altārglezņas izpētes rezultātus.

Veikumu novērtēt ieradās Latvijas vēstures muzeja papīra restauratore Ārija Urbaste, muzeja restaurācijas centra vadītāja un arheoloģijas materiāla restauratore Sarmīte Gaismaņa, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas speciāliste Dace Čoldere, Rīgas celtniecības koledžas pasniedzēja, polihromā koka restauratore, restauratoru biedrības biedre Aida Podziņa, polihromā koka restaurators Jānis Kauliņš, sabiedriskā fonda «Gornijaša» pārstāvji, pagasta padomes priekšsēdētājs Jānis Podskočijs, kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas inspektore Preiļu rajonā Inese Stūre.

Fonds «Gornijaša» darbojas kopš šī gada janvāra, un tā lielākais veikums ir sagatavotais projekts Kultūrkapitāla fondam par Gornijašu kapličas altārglezņas izpēti. Projekts guva atbalstu, un tika piešķirti 1000 lati. Vēl 500 lati piešķirti no Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas. Šī naudas summa izlietota noteiktajiem mērķiem, bez tam uzsākti arī restaurācijas darbi, kurus tālākai turpināšanai gan vajadzīgi līdzekļi.

Kapličā, uzrunājot klātesošos, Dace Čoldere teica, ka Gornijašu altārglezna ir iekļauta aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā un novērtēta ar visaugstāko kategoriju — valsts nozīmes objekts, tā ir vienīgā šāda veida glezna Latgalē. Tai ir nepieciešama restaurācija, bet, atbilstoši pieminekļu inspekcijas prasībām, līdzekļi jāizlieto pēc iespējas labāk, tāpēc izpētes darbā pieaicināti teicami lietpratēji.

Par izpētes sarežģīto procesu un prin-

cipiem, kā tā tiek veikta, stāstīja Aida Podziņa, kuras vadībā tiešo darbu darīja Jānis Kauliņš. Viens no glezņas fragmentiem bija aizvests uz Rīgu un tika atgriezts tādā izskatā, kādā pēc restaurācijas jābūt gleznei. Ar tūriem krāsu toņiem, gaišs, dzidrs. Pēc atjaunošanas tādus izskatu būs ieguvis viss altārgleznojums.

Tomēr restaurācijai nepieciešami līdzekļi, kuru pašlaik nav. Fonds «Gornijaša» nopietni nodarbināts ar domu par līdzekļu piesaisti. Kā pastāstīja fonda direktore Līdija Brice, fonds arī dibināts ar mērķi, lai palīdzētu atjaunot Pelēču pagastā esošos kultūras, arhitektūras, mākslas pieminekļus, tostarp kapličas altārgleznu. Fondā darbojas desmit Pelēču pagasta iedzīvotāji. Līdzekļi vajadzīgi ne tikai altārglezņas, bet arī pārējo kapličā esošo priekšmetu restaurācijai, un kopumā arī kapliča pati ir aizsargājams objekts.

Rajona padome turpina risināt Aglonas internātgimnāzijas problēmas

Līdija Kirillova

«Novadnieks» jau informēja par to, ka Preiļu rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore lūdza audienci pie Ministru prezidenta Andra Bērziņa, lai runātu par finansiālajām problēmām, kas samilzušas iekavēto Aglonas internātgimnāzijas remontu dēļ. Šāda tikšanās ar premjeru notika viņa nesenās vizītes laikā Daugavpilī, kur Andrim Bērziņam pasniedza dokumentu paketi, kas stāstīja par skolas vajadzībām un attīstības koncepciju, kas paredz Aglonas internātgimnāzijas un Jaunaglonas arodvidusskolas

apvienošanu, izveidojot Latgalē modernu un konkurētspējīgu vidējo profesionālo mācību iestādi, kurā mācītos bāreņi un bērni no maznodrošinātām ģimenēm.

Saņemts ieteikums finansiālu palīdzību meklēt Izglītības un zinātnes ministrijā. Tāpēc Preiļu rajona padomes vadībai ieplānota vizīte pie izglītības un zinātnes ministra Kārļa Greiškālņa. Jau pagājušajā nedēļā rajona padome saņēma atbildi no Zemkopības ministrijas, kurā darbam grupā, kas tiek izveidota abu mācību iestāžu attīstības koncepcijas tālākai izstrādei, izvirzīta Zemkopības ministri-

jas Lauku attīstības departamenta direktora vietiece Astrīda Zarumba. A. Pastore minēja, ka ar Zemkopības ministriju rajona padomei izveidojusies laba un lietišķa sadarbība, jautājumi tiek risināti operatīvi.

Pašlaik Aglonas internātgimnāzijā remontdarbi turpinās, neskatoties uz smagajām finansiālajām problēmām, par ko rajona padome informēja celtnieki. Viņi ir gatavi strādāt un līdz mācību gada sākumam pabeigt remontu. Kā tas izdosies, lielā mērā atkarīgs no Izglītības un zinātnes ministrijas gribas un finansiālajām iespējām.

Īsziņas

■ Sakarā ar Preiļu novada izveidošanu 1. augustā tiek atklāts jauns autobusu maršruts, «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas galvenais speciālists Aivars Pizelis. Ar lūgumu organizēt ap pusdienlaiku autobusa papildus reisu uz Preiļiem, Aizkalnes pagasta padomē bija griezušies pašvaldības iedzīvotāji. Rajona padomē viņu lūgums tika atbalstīts, tāpēc arī Preiļu rajona padome nolēma, ka autobuss pa maršrutu Preiļi — Aizkalne — Preiļi (no Preiļiem aties pulksten 11.30) kursēs vismaz trīs mēnešus. Ja braucēju izrādīsies pietiekami daudz, šī reisa pakalpojums aizkalnieši varēs izmantot arī turpmāk.

■ 2. augustā Preiļu rajona padomes pārstāvji dosies uz Rīgu, kur notiks Pašvaldību aizņēmumu un garantiju kontroles un pārraudzības padomes kārtējā sēde. Darba kārtībā iekļauts arī jautājums par to, vai Preiļu rajona padomei atļaus ņemt kredītu vairāk nekā 97 tūkstošu latu apmērā rajona ceļu un ielu fonda vajadzībām.

■ 26. jūlijā Aizkrauklē notika Daugavas slimokases ārkārtas pilnsapulce. Tā tika sasaukta pēc Preiļu rajona padomes iniciatīvas, «Novadnieku» informēja rajona padomē. Pilnsapulcei bija jāizskata jautājums par Daugavas slimokases Valdes priekšsēdētāja Z. Mauliņa atbilstību ieņemamajam amatam, jāizdara štatu un statūtu grozījumi, kā arī jāizvērtē slimokases attīstības plāns.

■ Šonedēļ notiek nodomu protokola starp akciju sabiedrību «Latvijas gāze» un Preiļu rajona padomi projekta izvērtēšana un teksta saskaņošana. Kā «Novadnieku» informēja rajona padomes attīstības un plānošanas nodaļas vadītājs Pēteris Romanovs, šajā procesā iesaistījušies arī lielākie potenciālie dabas gāzes patērētāji — akciju sabiedrība «Preiļu siers» un Preiļu pilsētas dome. Paredzams, ka augustā nodomu protokols tiks parakstīts un nākamgad uzsāks gāzes vada celtniecību līdz Preiļiem.

L. Kirillova

■ Rajona skolu pedagogi un direktori devušies atvaļinājumos, atstājot skolās dežūrskolotājus. Lielie remontdarbi paredzami augustā, kad skolotāji sāks atgriezties no atvaļinājumiem. Tomēr atsevišķi darbi tiek veikti arī pašlaik. Sīluka pamatskolā izremontēti divi kabineti, nomainīti vecie logi. Rušonas pamatskolā darbi sāksies tuvākajā laikā, vairākās klasēs paredzēts ieklāt linoleju.

■ Rudzātu speciālā internātskola saņēmusi iekārtas, kas paredzētas par Latvijas Bērnu fonda savāktajiem līdzekļiem izremontētajam internātam. Uz skolu atvestas virtuves iekārtas un mēbeles — skapīši, mikroviļņu krāsns, elektriskā plīts, divi ledusskapji, divi kafijas vāramie automāti. Bez tam skola no Bērnu fonda saņēmusi putekļu sūcēju, divus veļas mazgājamus automātus. Par saviem līdzekļiem skola pasūtījusi gultas, naktsskapīšus, aizkarus.

Paredzēts, ka nākamnedēļ sāksies darbi atjaunotā skolas internāta apkārtnes sakārtošanā, kam piešķirti līdzekļi no rajona budžeta. Tie sāksies ar kanalizācijas iekārtošanu. Apkārtnē jāsaved kārtībā līdz augusta vidum.

L. Rancāne

Nacionālās ziņas

«Latvenergo» likuma projekts jau prezidentes rokās

Beidzot tika oficiāli paziņots iedzīvotāju viedoklis par «Latvenergo» privatizāciju. Vairāk nekā 307 tūkstoši cilvēku parakstījuši arodbiedrību ierosinātos Enerģētikas likuma grozījumus, kas aizliedz «Latvenergo» sadalīšanu, privatizāciju un iekļaušanu.

Sakarā ar to, ka minētais skaits divas reizes pārsniedz Satversmē noteikto 1/10 daļu vēlētajū, likumprojekts tagad ir tautas ierosināts. Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs Atis Cimdars to jau pirmdien iesniedza Valsts prezidentei, kura tuvākajā laikā to nodos izskatīšanai Saeimā. Tautas ierosināto likumprojektu atbalsta opozīcija, taču valdības koalīcijai vienota un skaidra nostāja būšot līdz likumprojekta izskatīšanas dienai, skaidro premjers Andris Bērziņš. Paredzams, ka sēde par šo jautājumu var notikt augusta beigās (ārkārtas sēdē) vai septembrī, kad Saeima būs ieradiesies no brīvdienām.

Nedaudz pierimušas runas par «Latvenergo» un «Eesti Energia» apvienošanu. Tam par iemeslu ir arī Igaunijā plaši uzvirtojušās kaislības ap elektrostaciju privatizāciju un nodošanu amerikāņu rokās. Opozīcijas partijas pat grasās rīkot referendumu jautājumā par Narvas elektrostaciju privatizāciju. Izskatās, Latvijas piemērs bijis lipīgs.

Atkal uz laiku aizliedz importēt gaļu

Šoreiz Valsts veterinārais dienests noteicis pagaidu aizliegumu liellopu, aitu, kazu, cūku un citu pārnadžu un to kautproduktu importam no Grieķijas, Kazahstānas, Mongolijas un Gruzijas. Pagaidu aizliegums noteikts tāpēc, ka šajās valstīs konstatēti mutes un nagu sērgas uzliesmojumi.

Rīgas pils ir avārijas stāvoklī

Var gadīties, ka Valsts prezidentei Vairai Viķei-Freibergai tuvākajā laikā vairs nebūs vietas, kur uzņemt oficiālus ārzemju viesus. Rīgas pili parādījušās lielas plaisas arī vienīgajā līdz šim izmantotajā zālē. Lai visu ēku savestu pilnīgā kārtībā, nepieciešami vismaz 10 miljoni latu. Taču valsts budžetā ne šogad, ne turpmākajos gados Rīgas pils remonta nauda netiek paredzēta. Lai gan pili uzdotos par saviem līdzekļiem remontēt Valsts nekustamā īpašuma aģentūrai, tā gatava tur ik gadus ieguldīt pavisam nelielas summas. Tajā pat laikā valsts budžetā vienmēr atrodas līdzekļi Saeimas remontiem, ministriju ēkām, bet Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūrā veikts grezns remonts pat par 800 tūkstošiem latu.

No PHARE Latvijai nāks papildus nauda

Eiropas Savienības PHARE 2000. gada nacionālās programmas ietvaros Latvijai bija plānoti 30 miljoni eiro (16,8 miljoni latu). Tagad paziņots, ka Latvija varēs šogad pretendēt vēl uz 3,1 miljoni eiro (1,7 miljoni latu). Patlaban tiek izvērtēti ministriju priekšlikumi, kādus projektus papildu finansējumam izvirzīt.

Lietus valdīs Latvijā līdz nedēļas beigām

Meteorologi aprēķinājuši, ka pirmdien un otrdien Latvijā lietus nepārtraukti lijš 40 stundas. Šajā laikā zeme saņēmusi apmēram 45 milimetrus nokrišņu, lai gan par normu tiek uzskatīti 27 līdz 28 milimetri. Tātad divu dienu laikā saņemta divu deķāžu norma. Vislapijākā vieta izrādījies Jēkabpils, kur nokrišņu daudzums bija 74 milimetri. Skrīveros — 56 milimetri, Daugavpilī un Dagdā 51 un 47 milimetri. Sinoptiķi sola, ka mākoņi izklīdīs un saulīte parādīsies tikai ap sestdienu.

Tomēr nav sliktuma bez labuma — meži iepriecina ar neredzēti bagātu sēņu ražu. Labi aug gailenes, apšu bekas, priežu bekas, arī baravikas varot lauzt groziem. Tieši «lauzt», jo griežot ar nazi, atlikusi kātiņa daļa sāk pūt un bojā micēliju, tā skaidro speciālisti.

Ziņas sagatavoja
L.Kirillova

Aktuāla informācija zemniekiem

Par hektāru maksājumiem

Beidzot izkustējies uz priekšu streikojšo zemnieku un valdības sarunās pānātais risinājuma variants. Pamatojoties uz Ministru kabineta 2000. gada 11. jūlija sēdes lēmumu «Par valdības pārstāvju un lauksaimnieku organizāciju pārstāvju 2000. gada 6. jūlijā parakstīto protokolu», Lauku atbalsta dienestam uzdots organizēt deklarācijas «Par 2000. gada graudaugu un pākšaugu platībām hektāra maksājumu saņemšanai» aizpildīšanu.

2000. gada hektāra maksājumu iespējamai saņemšanai jādeklarē graudaugu (izņemot griķus) un pākšaugu platības, kas kopumā aizņem ne mazāk kā 5 hektārus un paredzēti novākšanai. Deklarācijā zemnieks tiek informēts par to, ka, sniedzot neprecīzu vai maldinošu informāciju, zaudēs tiesības saņemt jebkāda veida subsīdijas vismaz trīs gadus un saņemtās subsīdijas būs jāatmaksā trīs mēnešu laikā. 10 procentos gadījumu tiks veikta izlases veida pārbaude par deklarācijā ietvertās informācijas pareizību. Deklarēšana jāpabeidz līdz 15.

augstam, to apstiprina attiecīgā pagasta padome.

Subsīdiju izmaksa apturēta

Kā «Novadnieku» informēja Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes priekšnieks Uldis Koņečņijs, 14. jūlijā zemkopības ministrs Atis Slakteris parakstījis rīkojumu nr. 224. Sakarā ar produktīvo ilggadīgo stādījumu ierīkošanai paredzētā finansējuma izlietojumu, sākot no šī gada 14. jūlija uz noteiktu laiku apturēta ar 2000. gada 25. janvāra Zemkopības ministrijas rīkojumu apstiprinātā nolikuma «Valsts subsīdiju izlietošanas kārtība augkopības attīstībai 2000. gadā» XV sadaļas «Produktīvo ilggadīgo stādījumu ierīkošana» darbība.

Kā minēja U.Koņečņijs, Zemkopības ministrijai tas bijis smags un ilgs lēmums. Jāpiemin, ka uz subsīdijām varēja pretendēt juridiskas personas, kas bija izveidojušas stādījumus ne mazāk kā 1 hektāra platībā un tika ievērojušas intensīvo dārzu audzēšanas tehnoloģiju. Subsīdiju apmēri bija noteikti no 700 līdz 1400 latiem.

Vēlreiz jāiesniedz pieteikums

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2000. gada 30. maija sēdes protokolu «Konceptuālais ziņojums par agroklimatisko faktoru radīto zaudējumu kompensāciju lauksaimniecībā», Zemkopības ministrija izdarījusi grozījumus 25. janvāra rīkojumā «Par valsts atbalstu Eiropas Savienības kvalitātes prasībām atbilstošas produkcijas ražošanai». Šajos grozījumos iet runa par nolikumu «Valsts subsīdiju izlietošanas kārtība agroklimatisko faktoru radīto zaudējumu kompensācijai 2000. gadā».

Pašlaik aktuāli ir tas, ka subsīdiju saņemšanai pretendētājiem līdz šī gada 1. septembrim jāiesniedz Lauku atbalsta dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atkārtots pieteikums (pamatojums subsīdiju izmaksāšanai ir jau iepriekš iesniegtā deklarācija). Pieteikuma veidlapas iespējams saņemt Dienvidlatgales reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē.

Informāciju sagatavoja
L.Kirillova

Latgalē atzīst, ka biodegvielai ir spoža nākotne

Lidija Kirillova

Latgale, tajā skaitā arī Preiļu rajons, pieteikuši sevi kā projekta autori biodegvielas rūpnīcas izveidei reģionā. Par to, ka lieta ir pavisam nopietna un arī ļoti perspektīva, «Novadniekam» stāsta Preiļu rajona padomes attīstības un plānošanas nodaļas vadītājs Pēteris Romanovs.

— Zinātnieki ir aprēķinājuši, ka zemes dziļēs esošās naftas rezervju pasaules vajadzībām pietiks tikai tuvākajiem 40 līdz 50 gadiem. Tas nozīmē, ka pienācis pēdējais laiks nopietni domāt ar alternatīvas degvielas ražošanas un izmantošanas iespējām. Un kāpēc lai to nedarītu arī pie mums Latvijā un, konkrēti, Preiļos? Idejai par biodegvielas ražošanas izveidošanu priekšvēsture sākas

ap 1994. gadu, kad ķīmijas zinātnes spīdekļu grupa interesējās, kādas ir Latgales iespējas šajā jomā. Toreiz tika runāts par etilspirta produktu etanolu, kuru iespējams iegūt, pārstrādājot graudus (piemēram, kviešus), cukurbietes, salmus vai, teiksim, lapu kokus. Etanolu jāsajauc ar benzīnu, tas ievērojami uzlabo degvielas kvalitāti un samazina toksiskumu.

Šīs idejas lielo perspektīvu uztvēruši kurzemnieki, kuri Talsu rajonā piedāvā iespēju būvēt lielu etanola ražotni. Projekts paredz piesaistīt valsts investīcijas apmēram 12 miljonu latu apjomā, un idejas veiksmīgas attīstības rezultātā Kurzemē strauji atdzīviesies zemnieku saimniecības, kuru saražotajiem graudiem būs stabils noiets un garantēta apmaksā. P.Romanovs uzsvēra, ka šajā situācijā savu ideju var aizstāvēt arī Latgale.

Viena no iespējām ir iegūt rapša eļļu, kas sajaukumā ar simtprocentīgu spirtu

veido vērtīgu maisījumu. Tas, savukārt, pievienojams dīzeldegvielai. Tāpēc Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas speciālisti uzskata, ka Latgales Attīstības aģentūra var dot savu ieguldījumu biodegvielas projekta īstenošanā Latgalē. To atbalsta arī Valsts investīciju programmas direktore Gaļina Kaņejeva.

Projekta īstenošanai nepietiek ar vienu vai vairāku Latgales rajonu labo gribu, nepieciešams komplekss risinājums, kurā ar saviem lēmumiem un konkrētu rīcību iesaistītos arī valdība. Ja zemnieki būs droši, ka viņu izaudzēto produkciju iepirks, ja viņi par to saņems subsīdijas, rapsi, kas Latgales apstākļiem ir visai kaprīza kultūra, audzēs arvien vairāk. Tiesa, projekta īstenošana nebūs viegla, jo nepieciešami līdzekļi lauksaimniecības tehnikas atjaunošanai, jāsakārto kaltes un vietas sēklu uzglabāšanai, jāinformē un jāamāca zemnieki.

Ir noteikts Līvānu novada labākais krodzinieks un veikalnieks

Līvija Rancāne

Noslēdzies Līvānu novada domes organizētais konkurss «Līvānu novada labākais veikalnieks un krodzinieks — 2000».

Konkurss tika organizēts sadarbībā ar

Latvijas Tirdzotāju asociāciju, bet tā norisi vadīja Līvānu novada biznesa informācijas centrs. Uz labākā krodzinieka un veikalnieka nosaukumu pieteicās desmit uzņēmēji.

Vērtēšanas komisija, kurā darbojās arī Latvijas Tirdzotāju asociācijas priekšsēdētājs Henriks Danusēvičs, noteica trīs uz-

varētājus.

Tie ir kafējniecas «Gamma» (SIA «Bork») īpašnieks Henriks Borks — Ržecickis, pašapkalpošanās veikala Rīgas ielā 232 b (SIA «Vindex») īpašnieks Ilgonis Sņiķers, degvielas uzpildes stacijas nr.1 (SIA «RNS — D») direktors Andris Stikāns.

Riebiņu pagasta padomē

Riebiņu pagasta padomes sēdē jūlijā izskatīti vairāki jautājumi.

□ Viens no tiem bija par estrādes būvēšanu Riebiņu parkā. Pagasta padomes deputāti nolēma pieteikt estrādes būves projektu. Tā autoram būs jāievēro riebiniešu vēlmes, — estrādei jābūt ar nojumi, deju laukumam vajadzīga betona grīda. Bez tam deju laukumam jābūt tik lielam, lai pietiktu vietas vismaz 200 dejojājiem. Pasūtītāji vēlas arī nelielu kafējniecu lapenes veidā. Līdzekļi estrādes

celtniecībai pagasta budžetā tiks paredzēti nākamgad.

□ Pagasta padomes sēdē apstiprināti saistošie noteikumi par sadzīves atkritumu savākšanu, transportēšanu, šķirošanu un uzglabāšanu. Atkritumus pagastā apsaimnieko pašvaldības uzņēmums «Tornis».

□ Pagasta deputāti pieņēma lēmumu piešķirt 400 latu, lai apmaksātu folkloras ansambļa «Jumaleņa» izdevumus, piedaloties festivālā «Baltica — 2000».

□ Sakarā ar to, ka vienai no pagasta iedzīvotājiem apritēja 100 gadi, pagasta padome nolēma Ustiniju Stoļarovu apsveikt ar tādu pašu naudas summu — 100 latiem.

□ Izskatīti arī vairāki iedzīvotāju iesniegumi un ierosinājumi. Apmierināti iedzīvotāju lūgumi par ārstēšanās izdevumu apmaksu. Atbilstoši pagasta padomes lēmumam Riebiņu iedzīvotājiem no pacienta nodevas, ārstējoties stacionārā, tiek apmaksāti 30 procenti.

L.Rancāne

■ Ceturtdienas saruna

Ciemos pie puķu karalienes

Livija Rancāne
Mihaila Rukosujeva foto

Lilijas, kuras savus ziedus izzvanus tur atvērtus pret debesīm, varbūt, lai engēliši varētu papriecināt acis ar krāsainām seštaru zvaigznēm. Ir lilijas, kuras ziedus uzdziedina noslēpumaini pavērstus pret zemi, lai cilvēks nomestos ceļos, ja grib tādā skaistumam ielūkoties pašā sirdī. Vēl ir lilijas, kuru ziedi plaukst valšķīgi, ieslīpi pret zemi, debesīm un apkārtējai pasaulei draiski acis lūkojoties. Ir lilijas ar gariem ziediem, ir trompetveida. Ir ar punktiņiem, bez punktiņiem, ar smaržu un bez, ar citas krāsas viducišiem, ar krokotām vai gludām ziedlapām, ar reljefainu svītru pāri ziedlapiņai un bez tās un tā tālāk. Un ar dzējiskiem vārdiem. 'Dūda', piemēram, vai 'Saules meita', 'Kāzu zvani', 'Ligo nakts', 'Sirdsdāma', 'Ceriņu deļa'. Ir arī 'Afēriste' un 'Supertango', 'Tautas fronte' un 'Au Revoir'. Lilijas ir puķes, par kurām mēdz sacīt, ka to galva jātur siltumā un kājas aukstumā. Un piesmaržo mūsu saimnieču dārzus pašā vasaras viduci. Latvijas vasarai, tāpat kā sienu, jasmīnu un zemeņu, piederas arī liliju smarža.

Pernās vasaras nogalē žurnālistes gaitas aizveda uz Saunas pagastu pie Genovefas Anspokas, un pēc tam lasītājiem avīzē ar vārdiem centos uzburt to puķu, dekoratīvo augu, košumkrūmu pasauli, kāda izveidota viņas mājās. Saimniece stāstīja arī par daudzajām liliju šķirnēm un aicināja ciemos to ziedēšanas laikā. Nu ko, šīs vasaras kalendārā tā arī ierakstīju — lilijas.

Un atkal esam pie Genovefas Anspokas. Gāz lietūs, bet tā ka tas ir gāzis visu iepriekšējo nedēļu un nekas neliecina par izredzēm tuvākajā laikā ieradīt zilū debestīpu, liliju prieks ir jāzabauda lietū. Un tā, ūdens šaltīm palojot pāri lietussargiem, slapjām kājām solīti pa solim virzāties garām liliju audzei, iepazīstoties ar visām vairāk nekā 70 šķirņu pārstāvētām, kas aug Anspoku mājās. Lietus un vējš neļauj izjust pašu galveno liliju īpašību — aromātu, tomēr pa reizei tikko jaušama smarža atvilni no dobes paša tālinākā gala. Jā, tā ir tur, ar baltajiem zvaniem, gaiši violeto krāsojumu — kā visu liliju simbols, karaliskā liliņa, puķe, ko svētbilžu gleznotāji zīmējuši svētajām dievībām rokās un vidējās un vecākās paaudzes iedzīvotāju lielākajai daļai no bērības atmiņām nāk kopā ar īpašo baznīcu smaržu — vīraks, narcises, lilijas.

Baltās lilijas un oranžās, kas uzdzied jūnija sākumā, jau sen audzē daudzus puķu dārzņos. Tas, kuram liliņa ir mīļākā puķe un kas paļaujas kārdinājumam sākt veidot liliju šķirņu kolekciju, zina, ka to ir simtiem. Bet selekcionāri pūlas radīt aizvien jaunas.

Liliju audze Anspoku mājās sākas ar tā sauktajām LA grupas lilijām — stabiliem, spēcīgiem stumbriem, kas nav jāpiesien un uz kura uzņēmīgi un vējiem nepadodoties plaukst lielu ziedu ķekari. Daži noziedējuši. Daži savā pašā skaistumā. Kā šogad — visu liliju lepnums 'Pirmklasniece', kāts ar 29 dzelteniem ietonētiem vai krēmbaltiņiem, kā tas teikts šķirnes aprakstā, zvaniem un tādiem kā vasarraibumiņiem pa virsu. Par šo maigo skaistumu liliju katalogā teikts, ka tā ir izstāžu favorīte. Liliju selekcionāra Jāņa Vasariša darba rezultāts. Anspoku mājās daudz liliju šķirņu sīpoli nākuši no šī selekcionāra.

'Fatamorgana' sveicina ar koši dzelteniem, pildītiem ziediem. 'Gulbjucālim' ir krēmkrāsas ziedi ar zeltainu ēnojumu centrā. 'Kat-

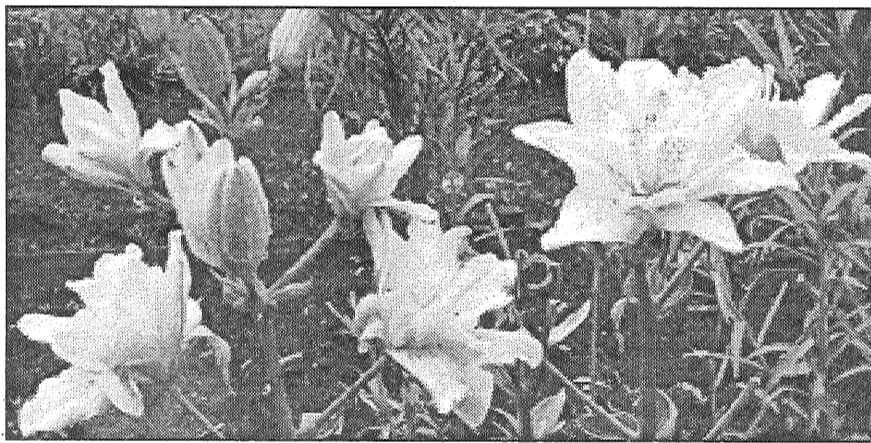

● Genovefai Anspokai palīdzēja liliju kopšanā ir mazmeita Antra.

rusītei' avenrozā kausi ar svītrotu ziedlapu apakšdaļu. 'Meitene Zeltene' tirā zeltzeltēnā krāsā. 'Almandīne' purpurvioleto. Un tā visa liliju parāde. Kā rindā uz pieņemšanu pie vasaras. Vārds — vizītkartē, neatkārtojams tērps. Vizītkartes ir nelieli uzraksti ar šķirnes nosaukumu pie katras skaistules kājām. Liliju audzēšana sākusies, kad saimniece Genovefa pirms daudziem gadiem ar pusauga meitu Zinaīdu Rīgā sapirkušās visādu krāsu liliju sīpolus. Tagad kolekcionēšana, sarakste, lielākie plānošanas un dobieju ierīkošanas darbi ir meitas Zinaīdas ziņā, kad viņa nedēļas nogalē pārbrauc no darba. Ikdienas apkopšanas darbi, lielā laistīšana pavasara sausumā, visas raizes par aukstumā, kad cieta liliju dīgsti, un daudz kas cits ir Genovefas Anspokas rūpes. Māte un meita savu mīlestību pret puķēm, pret teicami sakoptu mājas apkārtni, sētu, pagalmu nodevušas jau trešajai paaudzei — Genovefas mazmeitām Antrai un Kristīnei, Preiļu 1. pamatskolas un ģimnāzijas skolniecēm.

Ar Zinaīdu Adamoviču sazinājāties jau pēc liliju aplūkošanas viņas darbavietā Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Preiļu filiālē, kur Zinaīda strādā par inspektori. Jau vairāku gadu garumā viņa veido kolekciju, pērk liliju sīpolus, pasūta no selekcionāriem. Sākumā audzējusi 'Rozovaja dimka', 'Veronika', 'Nočka', 'Aelita', 'Nutnegers'. Zinaīdai mīļākā liliņa ir 'Ženēva' — balts zieds ar rozā viduci. Bet sapnis — papildināt kolekciju ar martagonlilijām. Vienu no šīs šķirnes meitām — tautā sauktu arī par Dāvgavas liliju — var redzēt augam dažā labā puķu dārzā. Tās ziedi ir nelieli, mēji, smaržīgi, izkārtoti uz gara kāta nevis čemurā, bet visapkārt tam visā kāta garumā virs lapām. Kā stāstīja Zinaīda, martagonlilijas esot arī citās krāsās — baltas, dzeltenas. Kopumā viņas dārzā mātes mājā augot populārāko liliju grupu: Āzijas, Austrumliliju, trompetliliju šķirnes. Latvijā visvairāk izplatītas Āzijas lilijas, kas zied bagātīgi un daudzkrāsaini. Tām nepiemīt spēcīga smarža, bet lilijas prot viegli uzsmaržot vakaros. Kas liliju nevar iedomāties bez smaržas, tam jāizvēlas kāda šķirne no Austrumliliju grupas.

Lilijas, tāpat kā visas puķes, prasa daudz darba. Katrai no tām gatavota sava gultiņa, stāstīja Genovefa Anspoka, kas izklāta ar smilti, bet virsū likta auglīga augsne. To kopšanā ir savi knifi, savas kaprīzes kā visām

● Zied 'Fatamorgana'...

... un Āzijas lilijas.

skaistulēm, un arī — galējās izturības robežas. Lūk, lietavu rezultāts — desmitiem stādu, kas gan zied, bet uz lapām jau uzmetusies puve.

Vai liliju audzēšana ir dārgs prieks, jautāju Zinaīdai Adamovičiai. Neesot gan. Daudz dārgāka noņemšanās ar irisiem, kuru kolekcija nupat sāka veidot.

Visām lilijām izteikti komplimenti, caurcaurēm-izmirkts, bet lietus tā arī nav pierimis. Anspoku mājas pagalmā un apkārtnē arī tādā nelielā nav pelēcības. Kur ne veries, spilgtām krāsām sveicina puķu dobes, dobītes, vadiņas, celītes. Ne saskaitīti, ne vārdā nosaukti. Acis ne atraut. Viss apjūsmošanas vērts. Kā nelķu bagātīgi ziedošie puduri vairākās vietās. Ar dabisku, spēcīgu krustnagliņām līdzīgu smaržu, kam ne tuvu nav veikala nelķes aromāts.

Kas ir tas īpašais, kas šajās mājās triju paaudžu sievietēm liek tik daudz laika un darba ziedot krāšņajiem dabas bērniem un kāpēc tie aug leknī un zied bagāti? Vai te zeme savādāka, vai klimats atšķirīgs?

— Man ir mīlestība klāt. Mūsu ģimenē visi mil puķes. Kad ritā pieceļos, vispirms apstaigāju puķes. Enerģijai, dzīvespriekam. Daži kaimiņi nāk apbrīnot un sauc par Botānisko dārzu. Daži pasmejas par mums, — atbild Genovefa Anspoka.

Bet Saunas pagasta padomes reakcija uz šomāju skaistumu ir absolūti pareiza — Anspoki atzīti par pagasta sakoptākajām mājām šī gada skatē.

Desmitkārt — «ne», kas jāatceras liliju audzētājiem

- ✓ Ne katrs rudenī iestādītais liliju sīpols uzdzīgs pavasari.
- ✓ Ne katra izaugusi liliņa vasarā uzdziedēs.
- ✓ Ne katra apputeksnēta liliņa dos arī sēklas.
- ✓ Ne katra sēkliņa izdzīgs.
- ✓ Ne katra liliņa no sēkliņas izaugs līdz ziedēšanai.
- ✓ Ne katrs jaunais sējenis kļūs par atzītu šķirni.
- ✓ Ne katrs jaunums patiks visiem.
- ✓ Ne katra «mozuslaika» šķirne ir sliktāka par supermoderno.
- ✓ Ne katra liliņa īstenībā ir tik skaista kā katalogā attēlota.
- ✓ Ne katra neveiksme ir katastrofa, tādēļ neļaujieties iebiedēties!

No «Liliju Avīzes»

Pirmie invalīdu sporta svētki

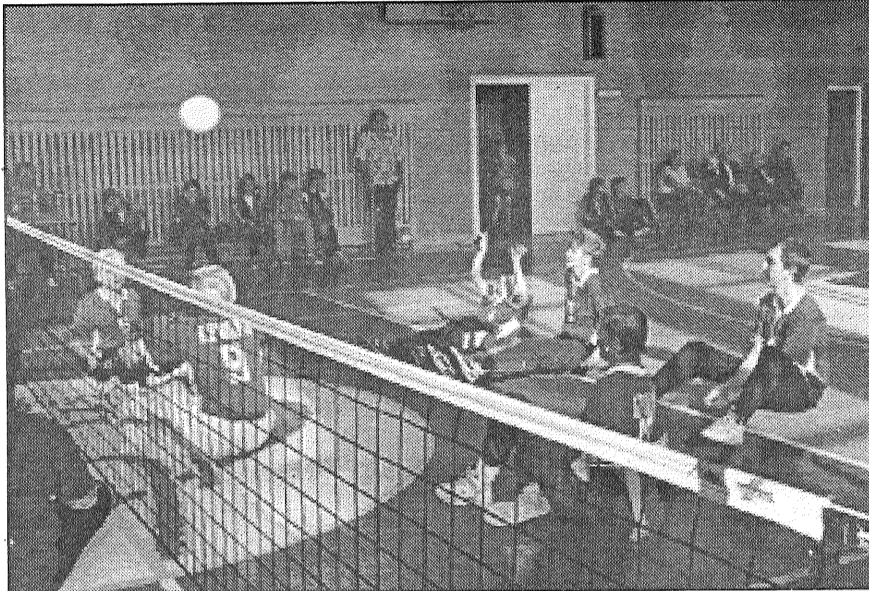
Līvija Rancāne
Mihaila Rukosujeva foto

Līvānu fonda «Baltā māja» organizēti, Sorosa fonda — Latvija finansēti pagājušajā sestdienā Līvānu ģimnāzijas sporta zālē notika invalīdu sporta svētki «Mēs esam līdzās». Kā izrādījās, sportotgribētāji dzīvo visās Latvijas malās, un arī invalīdiem ir pietiekoši daudz iespēju izvēlēties aktīvu dzīves veidu. Sacensībās piedalījās vairāk nekā 120 invalīdu, viņu ģimenes locekļu un atbalstītāju. Dalībnieku skaitā bija Latvijas nedzirdīgo savienības Pļaviņu reģionālās biedrības, kā arī šīs biedrības Līvānu, Daugavpils, Rīgas nodaļu, Jēkabpils invalīdu dienas centra «Ausma», Madonas invalīdu biedrības sporta kluba «Gaižiņš», Daugavpils invalīdu kultūras, mācību un rehabilitācijas centra «Latgale» pārstāvji, Rudzātu speciālās internātskolas skolēni, Līvānu bērnu un jauniešu centra invalīdu grupiņa, kā arī mājinieki — Līvānu invalīdu atbalsta grupa «Līdzās».

Programma visas dienas garumā sākās jau agrā rīta stundā ar brokastīm dalībniekiem, bet sporta svētki tika atklāti ar kopīgi nodziedātu dziesmu un karoga pacelšanu. Dziesmai par invalīdiem vārdus un mūziku sacerējis līvānietis Aivars Kalmiņš, un tā ir tuva atbalsta grupai «Līdzās», bet no šiem sporta svētkiem tās vārdus mājās aizveda katrs dalībnieks. Jo tikai viņi paši vislabāk spēj saprast, kā ir tad, kad pēkšņi «mirkļa vājums, tumšas spēki savus ļaunos darbus veic, un visa dzīve strauji pārvēršas».

Tomēr arī tāds cilvēks, kuram ir kopš dzimšanas vai arī vēlākā gaitā radusies invaliditāte, grib izjust savu locekļu vingrumu, kustību spējas, azartprieku, iziet sabiedrībā. Invalīdu biedrības, apvienības, centri palīdz nodibināt kontaktus savā starpā, sniegt morālu atbalstu, izrautes no četri sienu vientulības. Izrādās, cik daudz ir sporta veidu, kuros savu veiklību var parādīt invalīdi, ja vien kāds no apkārtējo, no veselo pasaules palīdz tos organizēt. Sporta svētkos «Mēs esam līdzās» sacensības notika šādos veidos: bumbu spēles, laimes vērti, šautriņu mešana, trāpi mērķi, dubultnieks, balona spridzināšana, pūce, boccio, laimes meklēšana, lidojošie šķīvīši, zābaka, pildbumbas mešana, smilšu maisiņi, lidmašīna, zelta zivtiņa, laso un pat — «tinkš pa bundžām», pavisam 24 sporta veidi. Tos varēja paveikt jebkurš, un būtībā, kā rāda nosaukumi, svarīgs bija ne tikai rezultāts, bet arī pieeja uzdevuma veikšanai, kam nereti bija vajadzīgs arī humors un atjautība.

Sacensības bija organizētas sešos tā sauktajos maršrutos, katram bija sava krāsa. Invalīdi saņēma maršruta grāmatīti ar krāsainām lapām un varēja izvēlēties, kuros veidos piedalīsies. Sporta aktivitātēm sekoja pusdienas, bet pēc tam ārā, saulītē un zaļā zālītē pie ģimnāzijas — diskusijas un domu apmaiņa par invalīdiem un sabiedrību, invalīdiem un sportu. Ciemiņi pastāstīja, kā veidojušās viņu biedrības, ar ko tās nodarbojas. Piemēram, madonieši deva padomu par invalīdu nodarbinātību un stāstīja, ka Madonā izveidota apavu darbnīca, ka visa rajona apavu labošana koncentrēta invalīdu ziņā. Madonieši savukārt vēlējās zināt, kā Līvānu invalīdu

● Notiek sacensības sēdvolejbolā.

● Invalīdu sporta svētku galvenie saimnieki — Līvānu invalīdu atbalsta grupa «Līdzās».

atbalsta grupa «Līdzās» spēj aizvien piesaistīt jaunus cilvēkus un palielināt dalībnieku skaitu. Līvānieši stāstīja, ka ar to ļoti nopietni nodarbojas, pa trīs četras reizes brauc uz mājām pie kāda invalīda, iedrošina viņu, uzmundrina, kamēr tas sadūšojas atnākt uz grupas nodarbībām. Gadās, ka invalīdu ierauga uz ielas, nāk klāt, iepazīstas un uzaicina darboties kopā, kā tas bija ar Natāliju, jaunu, skaistu sievieti invalīdu ratiņos. Bet Guntars no grupas «Līdzās» tā arī teica, — es aizgāju uz Balto māju, mani uzaicināja uz atbalsta grupu, un tā arī es tajā paliku.

Visu grupu dalībnieki kā viens izteica sajūsmu un pateicību invalīdu sporta svētku «Mēs esam līdzās» rīkotājiem par teicamo sacensību organizētību. Pēc diskusijām notika sporta paraugdemonstrējumi, kuros Līvānu spēcīgākie vīri rādīja taekvondo un kikkoksa paraugdemonstrējumus, bet meitenes — kustību grāciju aerobikas vingrojumus.

Vakarpusē punkti tika saskaitīti, un varēja nosaukt uzvarētājus pa disciplīnām, pasniegt balvas. Zābaka un pildbumbas mešanā bija uzstādīti pat savi rekordi, un rekords zābaka mešanā piederēja līvānietim **Guntaram Pabērzam**. Līvānieši kļuva par uzvarētājiem arī atsevišķās disciplīnās. Bumbu spēlē — **Rolands Kamanis**, dubultniekā — **Genādijs Jemeljanovs**, balonu spridzināšanā — **Solvīta Ziemeļe**, boccio — **Aivars Kalmiņš**, smilšu maisiņu mešanā — **Rolands Kamanis**, «tinkš pa bundžām» — **Elmārs Bivbāns** no Turkiem.

Uzvarētāju apbalvošanai sekoja atpūtas vakars «Jautrā prezentācija», kurā komandas uzstājās ar sagatavotiem mājās darbiem, kā arī talantu priekšnesumi. Saimnieki bija parūpējušies par mīklas-

ta galdu, kā arī par milzum lielu torti ar uguns strūklaku vidū. Torte tika dalīta pēc tam, kad bija noteikti uzvarētāji trīs nominācijās — «Šarms — 2000», «Zelta rīkle — 2000» un «Nīpris — 2000». Tā nu sanāca, goda lentas ar šiem uzrakstiem bija izpelnījušies ciemiņu komandu pārstāvji.

Lai svētkiem būtu jauki pārsteigumi gan cienasta, gan balvu veidā, kas, protams, maksā naudu, parūpējās sponsori: Sorosa fonds — Latvija, Līvānu ģimnāzija, Līvānu novada dome, SIA «Adugs», «Senpils», zemnieku saimniecība «Rūķīši», i. u. «Dūdari», «Paula», «Agnese», Līvānu maizes ceptuve. Organizētāji bija parūpējušies arī par to, lai invalīdiem būtu ērti pārvaramas kāpnes. Visu dienu kopā ar sacensību dalībniekiem bija Līvānu fonda «Baltā māja» vadītāja Irīna Kulitāne, sacensību veidus izdomāja un par to gaitu rūpējās Līvānu novada domes sporta organizatore Mārīte Vilcāne, izklaides pasākumi bija kultūras darba speciālistes Terēzijas Rubenes ziņā, visu svētku norisi koordinēja Līvānu fonda «Baltā māja» sociālā darbiniece Inguna Badune.

Ar torti un kafiju svētki nebūt nebeidzās, bet tā pa istam sākās. Stundas ar dziesmām, mūziku un dejām, laimes, viegluma un atbrīvotības garšu pa istam spēj novērtēt tikai tie, kas vairāk izbaidījuši dzīves mieles, un kam vairāk ir sāpju un rūgtuma stunda.

Starp sporta svētku «Mēs esam līdzās» aktivitātēm «Novadnieks» lūdza Līvānu fonda «Baltā māja» sociālo darbinieci Ingunu Baduni pastāstīt, kā radusies iecere par šādu svētku rīkošanu.

Inguna Badune:

— Baltajā mājā reizi nedēļā tiek in-

valīdu atbalsta grupa «Līdzās». Tā sāka nodarboties ar sēdvolejbolu, par invalīdu sportu uzzināja plašāk, un pamazām radās vēlēšanās sarīkot lielākus svētkus. Vispirms apzinājām Latgalē esošās invalīdu biedrības. Ar Preiļu invalīdiem kontakti mums vājāki, toties jēkabpīļieši ir seni draugi. Uzaicinājām arī Latvijas izlasi sēdvolejbolā. Līdz šim sporta svētki visas Latvijas mērogā vairākas reizes bija notikuši tikai invalīdiem bērniem.

Līvānu invalīdu atbalsta grupas «Līdzās» dalībniece **Solvīta Ziemeļe** tuvāk iepazīstināja ar grupu:

— Grupa «Līdzās» izveidojās februāra sākumā, kad pie mums bija ieradies ciemos Invalīdu un viņu draugu apvienība «Apeirons» no Rīgas. Uz tikšanos atnāca 12 invalīdi no Līvāniem. Nākamajā dienā sanācām kopā četri un nolēmām organizēt kaut ko līdzīgu. Mūsu darbība sākās 9. februārī. Pašlaik grupā darbojas 15 cilvēki. Esam piedalījušies gan semināros, gan starptautiskajā simpozijā «No atstumtības līdz gandarījumam», Līvānos noorganizējām savu pirmo pasākumu — akciju «Vides pieejamība». Piedalījāmies arī Invalīdu un viņu draugu apvienības «Apeirons» rīkotajā izstādē «Redzēt ... Sajust ... Saprast». Pirmo reizi esam sarīkojuši sporta svētkus. Šeit piedalās gandrīz visa grupa «Līdzās», izņemot divus, kuri guvuši traumas.

Kāds ir mūsu grupas kods? Edgars ir pirmais. Viņš jau pirms gadiem diviem ir gribējis nodibināt šādu grupu, bet neatradis atbalstītājus. Edgara ļoti normālā dzīve pirms gadiem četriem burtiski vienā mirklī viņu padarīja par otru grupas invalīdu. Edgars šodien piedalījās visos sporta veidos.

Genādijs, puisis invalīdu ratiņos, pie mums ieradās pirms mēnešiem trim. Kā pats izteicās, pēc ilgām mājās sēdēšanas gadiem beidzot atradis vietu, kur iziet cilvēkos, vairs nebaidās iet uz ielas. Šodien iesaistījās visos sporta veidos.

Aivars uz Balto māju nāca reizē ar Edgaru gadus divus. Viens no aktīvākajiem. Šodien no pulksten sešiem rītā viņš jau bija sacensību vietā, lai visu sakārtotu. Piedalījās visos sporta veidos, vienmēr ierodas uz katru treniņu. Spēlē arī volejbolu, kaut viena roka gandrīz nemaz nav kustināma.

Genovefa nav invalīde, bet būdama Edgara sieva, kļuvusi par manu pirmo palīgu. Šim pasākumam gatavojamies trīs nedēļas, un Genovefa bija gatava palīdzēt gan dienu, gan nakti. Mūsu organizācijā ir vajadzīgi arī veseli cilvēki. Viņa spēlē volejbolu.

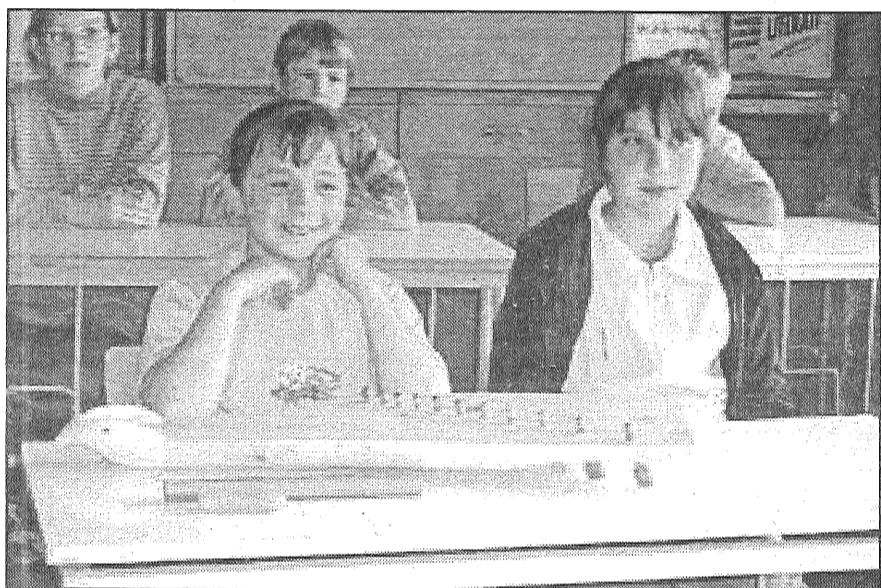
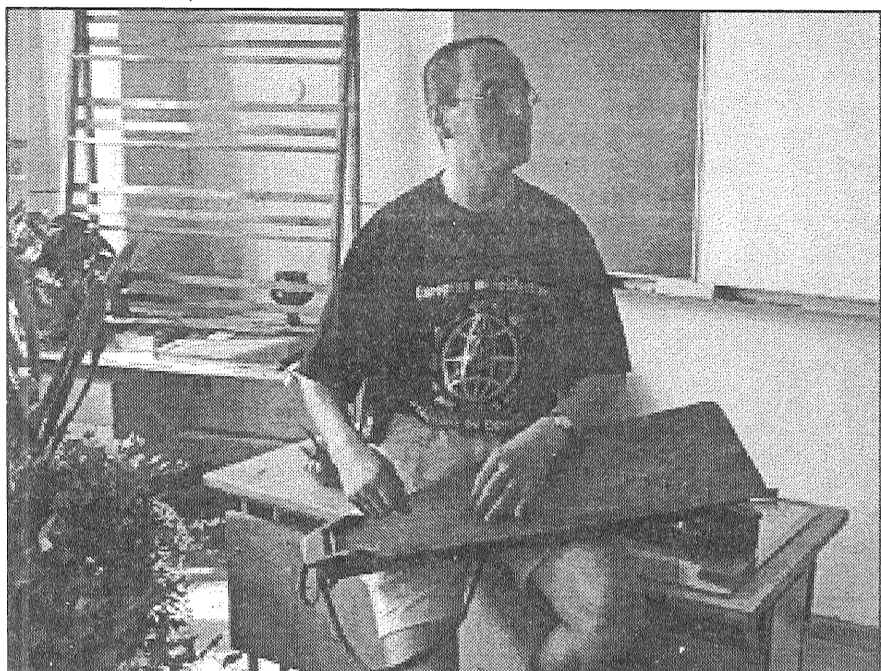
Mēs savā grupā ļoti rūpējamies cits par citu. Tiklīdz kāds nav ieradies uz kārtējo tikšanos, es sēstos savā mašīnā un dodos pie viņa uz mājām noskaidrot, kas ir noticis. Ir nācies no citām iestādēm piedzīvot neakurātu rīcību vai skarbākus vārdus, un tas ir ļoti sāpīgi. Invalīdam ir ļoti svarīgi, lai viņu pieņemtu un uzklausītu, pateiktu kaut vienu labu vārdu. Mūsu grupā viņi apmierina savu vajadzību pēc pozitīvām emocijām. Grupa ir ļoti pateicīga Mārītei Vilcānei, kas tik daudz ar mums strādā.

Savukārt Madonas invalīdu sporta kluba «Gaižiņš» dalībniece **Veronika Bārbale** pati noskaidroja, no kādas avīzes ieradušies korespondenti un vēlējās «Novadniekam» pateikt, ka ir sajūsmināti par teicamu sacensību organizāciju:

— Nekādas drūzmēšanās, viss pārdomāts līdz pēdējam sīkumam. Ļoti apmierināti esam arī ar vietu, kurā viesojamies. Pirmo iespaidu gūvām no izrāvētām dobēm, taciņām. Laipna uzņemšana.

Vasara — atpūtas un nometņu laiks

Bērnu folkloras nometne

● Notiek nodarbības skaņu mitoloģijā. Kopā ar bērniem etnomuzikologs Valdis Muktupāvels. M. Rukosuļeva foto

«Biteite», «Vuolyudzeite», «Ceiruleits» salidoja, «Rūžupeite», «Olūtenš» satecēja, «Purineš» uzziedēja Vārkavas vidusskolā. Vēl te bija «Madaveņa» un vēl — rudzātieši. Visi kopā — Latgales talantīgo bērnu nometnē ar folkloras novirzienu. Līvānu, Vārkavas, Gaigalavas, Viļānu, Rožupes, Barkavas, Rudzātu, Feimaņu bērni. Nometne bija organizēta par Latvijas Kultūrkapitāla fonda līdzekļiem. «Novadnieks» nometni apmeklēja laikā, kad tā vēl darbojās pilnā sparā. Tās vadītāja, Dienvidlatgales folkloras kopu koordinatore, Līvānu ģimnāzijas skolotāja, folkloras kopas «Ceiruleits» vadītāja Anna Kārkle pastāstīja:

— Katru gadu notiek dažādi konkursi: stāstnieku, dziedātāju, dancotāju. Mūsu rajona un Latgales bērni tajos piedalās ar labiem panākumiem, iegūst uzvaras gan novada kārtā, gan visas valsts mērogā. Radās ideja, ko atbalstīja Kultūrkapitāla fonds, vasarās šiem bērniem organizēt nometni, kurā viņi atpūstos un būtu iespējas sevi pilnveidot arī citās jomās. Nometnes rīkošanu atbalsta arī rajona bērnu un jauniešu centrs, bet šajā gadījumā vislielāko palīdzību sniedz Vārkavas vidusskola, jo visu nedēļu uzņemt tik daudz bērnu un noorganizēt viņu ēdināšanu, nakšņošanu un darbošanos prasa daudz rūpju.

Anna Kārkle pastāstīja, ka nometnē uzturas 65 skolēni. Katru dienu bija citas nodarbības un citi lektori. Nometnes diena sākās ar rīta apli pie nometnes karoga, kopīgi nodziedātu dziesmu un īsumā pārrunātu dienas gaitu. Rīgas skolotājas Ineses Kalniņas vadībā bērni mācījušies spēlēt kokli, apguvuši koklēšanas ābeci. Ne jau nu visiem ir šis mūzikas instruments, bet viņi savstarpēji izlīdzējušies un viens otram to aizdevuši. Keramiķe Lolita Beča mācījusi veidot no māla.

Vides izglītības nodarbības notikušas skolotājas Helēnas Pizičas vadībā. Nometnes dalībnieki iepazīši dabu, ar laivām braucot pa upi, pētot augus un dzīvniekus. Ik vakars aizvadīts kopīgā sadancošanā, notikuši konkursi, dziesmu karā noskaidroti labākie dziesmu zinātāji, ļoti iecienītas bijušas vakara peldes, neaizmirstamā atmiņā palicis nakts pārgājiens ar lāpu gājienu un saullēkta sagaidīšana «Saulītes dzimšanas diena».

«Novadnieka» ciemošanās dienā skola skanēja kā vienā lielā dziedāšanas stundā, pirmajā stāvā no zāles, bet trešajā — no latviešu valodas kabineta plūda tīrās bērnu balsis locītas tautas dziesmu melodijas. Nodarbības vadīja ciemiņi no Rīgas, Muktupāvelu ģimene. Etnomuzikologs Valdis Muktupāvels, Latvijas universitātes filoloģijas fakultātes prodekāns, etnomuzikoloģijas pasniedzējs, mākslas doktors pastāstīja:

— Esmu ieradies šeit, lai bērniem pastāstītu par mūzikas lietām, tieši — par mūzikas instrumentiem. Šajā grupā notiek nodarbības skaņas mitoloģijā. Mēģinām ieskatīties skaņu pasaulē nevis no vienkārša fizikas, bet no mitoloģijas, no pārdabiska viedokļa. Kas ir skaņas mitoloģija? Ļoti īsi to varētu pateikt tā: katra skaņa ir pasaule pati par sevi, un lai šo pasauli iepazītu, ir jākoncentrējas un jāiegrimst

vienā skaņā. Un tad atklāsies pasaule, kura citkārt paliek slēpta. Valdis Muktupāvels bija atvedis līdzī un bērniem ļāva izmēģināt, kā skan dūdas, kokles, stabules, duceklis, svilpaunieki un citi tautas instrumenti.

Sestdien notika nometnes noslēguma koncerts, kurā varēja redzēt un dzirdēt visu, ko bērni pa nedēļu iemācījās. Piemēram, ko apguvuši vijoles spēlētāji. Ko turpmāk pratīs tie, kas «Ceiruleiša» zēnu vadībā mācījušies pūšamo un sitamo instrumentu spēli. Koncertā piedalījās arī gados vecāki un pieredzējuši tautas muzikanti no rajona.

Kopīga vasara Rudzātu un Maltas bērniem

Rudzātu speciālajā internātskolā šī vasara atšķiras no iepriekšējām. Jau tūlīt pēc izlaiduma sākās kopīgs darbs ar Rēzeknes rajona Maltas palīgskolā. Abas skolas savstarpēji vienojās, ka līdzekļu ekonomijas labad, kā arī tāpēc, lai varētu bez traucējumiem veikt remontus un darbiniekus palaist atvaļinājumos, audzēkņi brīvlaikā ir jāapvieno un jāapmetas vienā no skolām. Vispirms rudzātieši devās uz Maltu. Šeit sākās arī pirmā daļa projektam, ko abas skolas kopīgi bija izstrādājušas valsts valodas apguvei. Tas guva atbalstu un PHARE programmas līdzekļus. Projekta iniciatore un vadītāja bija Maltas palīgskolas direktora vietniece Māriete Rozenfelde. Tā kā Maltas skolai ir sena draudzība ar kādu no Zviedrijas skolām, daļa no Maltas bērniem kopā ar skolotājiem devās uz šo kaimiņzemi. Palikušie audzēkņi kopā ar rudzātiešiem devās uz Rudzātu speciālo internātskolu, kur turpinājās arī minētā projekta otrā daļa. Arī pēc projekta beigām bērni no Maltas līdz 31. jūlijam dzīvo Rudzātos.

Maltas palīgskolā mācības notiek krievu valodā, Rudzātos — latviešu valodā, izņemot vienu klasi. Maltas skolas skolēniem kontakti ar latviešu bērniem nodrēģina valsts valodas apguvei. Abu skolu bērni katru dienu līdz pusdienlaikam kopā strādāja. Rudzātos — skolas labiekārtošanas darbos, bet Maltā skolai piederošā zemē, meža nostūrī tika veidots atpūtas stūrītis. Liekie koki izcirsti, ierīkota ugunsкура vieta.

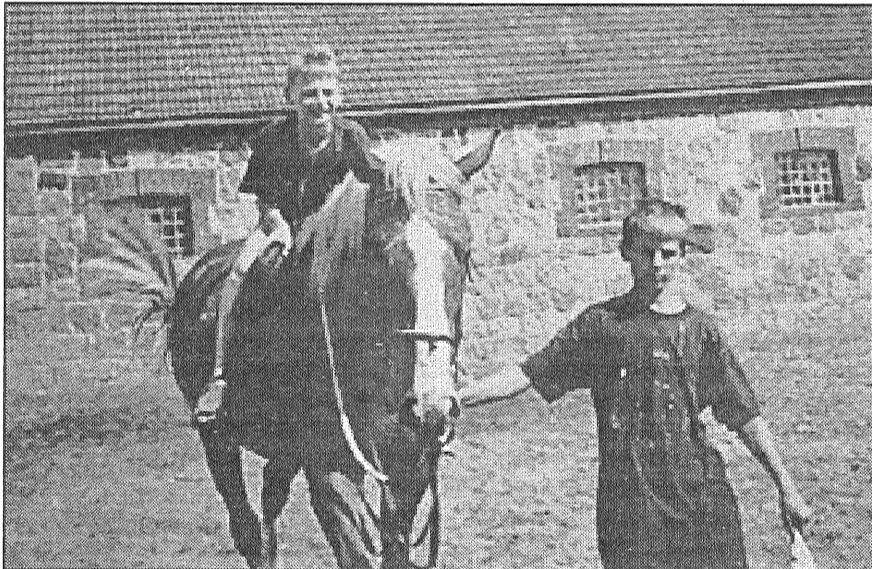
Abu skolu bērni devās arī kopīgā braucienā pa folkloras festivāla «Baltica 2000» vietām Madonas rajonā, apmeklēja noslēguma koncertu Brakos, Rāznas ezeru, Mākoņkalnu, akciju sabiedrību «Līvānu stikls». Arī šādā veidā tika bagātināts un dažādots latviešu valodas vārdu krājums. Ceļojumā ne tikai bērni, pat dažas audzinātājas redzēja to, ko nebija nācies redzēt.

Arī uz Līvānos notikušajiem invalīdu sporta svētkiem abu skolu skolēni ieradās kopā.

Rezumējums, kā «Novadniekam» teica Rudzātu speciālās internātskolas direktore Gunta Jaudzema, ir tāds, ka kopīgi gan labi pastrādāts, gan arī atpūta bijusi jauka. Bērniem mainījies vide, bijusi iespēja pamācīties dzīvot starp citiem ļaudīm.

L. Rancāne

«Smaids — 2000» Jasmuižā

● Nometnes «Smaids — 2000» dalībnieks Artūrs pirmo reizi zirga mugurā.

Līvānu bērnu un jauniešu centrs vasaras atpūtas un piedzīvojumu nometnes organizē jau kopš 1996. gada. Šogad nometnes «Smaids — 2000» 30 dalībnieki no Preiļu, Jēkabpils un Ogres rajoniem draisku un skaistu vasaras nedēļu pavadīja Aizkalnes pagastā kopā ar saviem skolotājiem un Krāsaino feju. Dienas nometnē pagāja, piedaloties sporta spēlēs, atrakcijās, vācot dekoratīvos un ārstniecības augus, makšķerējot. Apmeklējām J. Raiņa muzeju. Nakts trasēs, pārvarot šķēršļus un bailes no spokošanās, lukturišu gaismā tika meklēta apslēptā manta un patiešām atrasta. Ciemojāties arī amatnieka Staņislava Geidas koka figūru namiņā, izklaidējamies draudzības diskotēkā kopā ar Aizkalnes pagasta jauniešiem. Norisinājās arī draudzības mačs futbolā.

Atmiņā ilgi paliks ekskursija uz zirgu audzētavu un zirgu izjādes stadionu.

Puse no nometnes dalībniekiem bija bērni un pusaudži no atbalsta kluba «Reksis» un žēlsirdības centra.

Nometne noslēdzās ar divu dienu ekskursiju uz Rīgu un Jūrmalu. Pateicības vārdus nometnes «Smaids — 2000» dalībnieki teica Aizkalnes pagasta padomes priekšsēdētājam Pēterim Rožinskim, pamatskolas direktorei Mudrītei Lozdai, pavārem un pārējiem nometnes atbalstītājiem. Kā arī sponsoriem: i. u. «Adugs» un «Asija». Nometnes projektu atbalstīja Sorosa fonds — Latvija.

Marija Vilcāne,
nometnes «Smaids — 2000»
koordinatore

Preiļu rajona tiesā

Man nepatīk, ka tēvs aizrāda

Upmalas pagasta Lielajos Kursišos dzīvojošais, 1954. gadā dzimušais **Jānis Vaivodis** 18. jūlijā stiprā alkohola reibumā ieradās mājās ap pulksten diviem naktī. Tēvs, protams, pamodās un piecēlās gultā sēdus. Velāk paskaidrojumā viņš minēja, ka dēls sācis kauties, tas ir, iesitis ar dūri pa galvu, pa seju. Tad aizgājis gulēt, bet piecos no rīta atkal sācis vicināt dūres. Jānis paskaidrojumā raksta, ka esot vienkārši aicinājis tēvu iziet ārā aprunāties «kā vīrs ar vīru». Bet tēvam ir spieķis, ar kuru tas Jāni aizskāris, un vispār dēlam nepatīk, ka tēvs viņam aizrāda par dzeršanu.

Jānis Vaivodis par savu izrikošanos sodīts ar administratīvo arestu uz 5 dienaktīm.

Vienkārši — noguris cilvēks

17. jūlijā livānietis **Sergejs Bogdanovs**, dzimis 1975. gadā, ap pulksten vieniem naktī acīmredzot jutās tik

noguris, ka vairs netika līdz mājām. Livānos uz Daugavpils ielas pie alus bāra «Rausis» durvīm viņu pievarēja miegs. Policijas darbinieki gan uzskata, ka Sergejs bijis tik stiprā alkohola reibumā pakāpē, kas aizskāra cilvēka cieņu, viņš nespēja patstāvīgi pārvietoties.

Tiesā tika konstatēts, ka par līdzīgu pārkāpumu pūsis bija saukts pie atbildības arī 5. jūnijā. Sakarā ar to, ka gada laikā Sergejam tas trešais pārkāpums, tiesa sodīja viņu ar administratīvo arestu uz 5 dienaktīm.

Jāšķiras no tiesībām uz diviem gadiem

1972. gadā dzimušais riebinietis **Ronalds Malina** 12. jūlija pievakarē kopā ar savu draugu automašīnā Opel Kadett brauca pa ceļu Silajāni — Riebiņi. Ceļa 6. kilometrā vadītājs izraisīja satiksmes negadījumu, nepalāizot pa galveno ceļu braucošo VW Jetta. Galvenais, ka transportlīdzekļa vadītājs negadījuma vietu gluži vienkārši atstāja, atstājot arī pasažieri. Nostāidrots, ka pārkāpums izdarīts alkohola reibumā. Tiesa nolēma Ronaldam Malinam

atņemt transporta līdzekļa vadītāja tiesības uz 24 mēnešiem.

Lamājās un draudēja policistiem

Sergejs L. bija griezies policijā ar sūdzību par to, ka Preiļos pie vasaras kafējnīcas «Kalnu zivtiņa» nepazīstams vīrietis, pielietojot spēku, atņēmis naudu. Izbraucot uz notikuma vietu kopā ar policistiem, viņš norādīja uz prelieti, 1977. gadā dzimušo **Vladimiru Sovānu**. 20. jūlijā Brīvības ielā 4 ap pulksten 1.30 viņš alkohola reibumā nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām — pretojās un draudēja ar fizisku izrēķināšanos.

Jauneklis, jau skaidrā prātā būdams, ne zina, ne saprot, kas bija gadījies un par ko ticis aizturēts. Tiesa ņēma vērā, ka Vladimiram gada laikā šis ir jau piektais administratīvais pārkāpums, tātad vainu pastiprinot apstākļi. Tiesnesis nolēma sodīt Vladimiru Sovānu ar administratīvo arestu uz 15 dienaktīm.

Ziņas sagatavoja
L. Kirillova

Preiļu dome aicina neuzticēties haltūristiem

Lidija Kirillova

Preiļu pilsētas domes izpilddirektors Vilhelms Veleckis ar «Novadnieka» palīdzību vēlējas informēt pilsētas iedzīvotājus un brīdināt viņus neuzticēties haltūristiem, kuri pēdējā laikā visai aktīvi piedāvā savus pakalpojumus ūdens

mērītāju un ūdens sildītāju uzstādīšanā par lētu cenu. Nesertificētie meistari darbā izmantojot neatbilstošus materiālus, tāpēc jau pēc pāris nedēļām plastmasas caurulītes savienojumu vietās tiekot bojātas.

Kā minēja V. Veleckis, pēdējā laikā jau bijuši seši tādi gadījumi, kad savienojumu

vietās radušies bojājumi pamatīgi kaitējuši ne tikai saimnieku, bet arī kaimiņu dzīvokļiem, kas tikuši pamatīgi applūdināti. Bet galvenais ir tas, ka nelikumīgi un nepareizi uzstādītos ūdens mērītājus par derīgiem neatzīs arī namu pārvaldes un pašvaldības uzņēmuma «Atvars» speciālisti.

VALSTS SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS
AGENTŪRAS INFORMĀCIJA

Iedzīvotāji saņems konta paziņojumus

Sākot ar 24. jūliju, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra uzsāk izsūtīt visām sociāli apdrošinātām personām konta paziņojumus — informāciju par 1999. gadā veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām. Plānots izsūtīt paziņojumus vairāk nekā 966000 Latvijas iedzīvotāju, Preiļu rajonā — aptuveni 13900 personām.

Šogad konta paziņojumā tiks norādīta: * informācija par 1999. gadā faktiski veiktajam un reģistrētajam obligātajam iemaksam;

* 1999. gadā reģistrētais pensijas kapitāls — 20% no iemaksu objekta — darba algas, slimības, maternitātes un bezdarbnieka pabalsta apmēra, minimālās mēnešalgas, ja tika kopts bērns līdz 1,5 gadu vecumam; * summa, no kuras 1999. gadā aprēķinājama apdrošināšanas iemaksas un pensijas

kapitālu — darba alga, slimības, maternitātes, bezdarbnieka pabalsta apmērs, minimālā mēnešalga, brīvprātīgo un pašnodarbināto personu veikto iemaksu objekts.

Konta paziņojums vizuāli būtiski atšķirsies no iepriekšējo gadu paziņojumiem. «Aploksnī» atgriežot no 3 pusēm, tās iekšpusē būs lasāma informācija par katra cilvēka iemaksām. Tās ārpusē izvietota Labklājības ministrijas informācija par pensiju reformu. Vietā, kur tekstā ir drukāti cipari — iemaksu summa, pensijas kapitāls, ienākumu summa, — ir izveidots datu aizsardzības lauks («šaha dēlītis»), lai aploksnei cauri nevarētu redzēt datus par konkrētu cilvēku, kas ir konfidenciāla informācija un tiek aizsargāta ar likumu.

Kontu paziņojumu izsūtīšanas kampaņai ir informatīvs raksturs — lai katra sociāli apdrošinātā persona pārliecinātos par savu piederību sociālās apdrošināšanas sistēmai valstī un pārliecinātos par to, vai darba devējs ir godprātīgi veicis obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas par saviem darbiniekiem.

Kontu paziņojumus nesaņems tās personas, par kurām pagājušajā gadā nav veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas, kā arī personas, kuras ir emigrējušas, mirušas vai atrodas bezvēsts prombūtnē.

Paziņojumus nesaņems arī tās personas, kurām Iedzīvotāju reģistra datu bāzē nav pieraksta adreses. Uz šo brīdi Latvijā tādi ir apmēram 40000 cilvēku.

Ņemot vērā iepriekšējo gadu pieredzi, gribam atgādināt, ka diemžēl informācija par dzīvesvietas adresēm, ko Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra saņem no Iedzīvotāju reģistra, ne vienmēr ir precīza un atbilst personas pēdējai dzīvesvietai, tāpēc lūdzam tos iedzīvotājus, kuri savās pastkastītēs atradīs svešam adresātam domātu konta paziņojumu, nogādāt to uz VSAA Preiļu filiāli.

Gadījumā, ja konta paziņojums mēneša laikā netiks saņemts, kā arī lai varētu iegūt sīkāku un detalizētu informāciju, vai arī, ja radīsies šaubas par to, vai konta paziņojumā norādītie dati atbilst jūsu ienākumiem, jūs varat griezties Valsts sociālās

**POLICIJAS
ZIŅAS**
(14. — 22. jūlijs)

14. jūlijā Livānos, Avotu ielā 1 Arno B. mājās sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

14. jūlijā Rudzātos Ausma Ū. izdarīja huligāniskas darbības pret L.V. Sastādīts administratīvais protokols.

14. jūlijā Livānos pie bāra «Runčis» Aleksandrs K., Aigars U. un Aleksandrs B. sarīkoja savstarpēju kautiņu. Visiem trim kaušļiem sastādīti administratīvie protokoli.

16. jūlijā uz ceļa Preiļi — Krāce notika sadursme starp automašīnu Mitsubishi, kuru vadīja Aivars K., un VW Golf, kuru vadīja Anatolijs B. Bojātas automašīnas, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

17. jūlijā saņemta sūdzība par to, ka Preiļos, Rēzeknes ielā 30-40 dzīvojošais V.A. pastāvīgi traucē kaimiņu naktsmieru. Sastādīts administratīvais protokols.

18. jūlijā reģistrēts iesniegums par to, ka 12. jūlijā Galēnu pagasta Indānos Aina Č. savā dzīvoklī nelikumīgi tirgoja alkoholiskos dzērienus. Sastādīts administratīvais protokols.

18. jūlijā Rušonas pagasta Gailišos dzīvojošais Mihails D. pārkāpa medību šaujamierocū glabāšanas noteikumus. Sastādīts administratīvais protokols.

19. jūlijā Sutru pagasta Meža Oncuļos Gunārs M. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

20. jūlijā Rušonas pagasta Firsovā Nikolajs P. alkohola reibumā sarīkoja ģimenes skandālu. Izteikts oficiāls brīdinājums.

21. jūlijā Saunas pagasta Lociniekos Voldemārs P. sarīkoja ģimenes skandālu. Sastādīts administratīvais protokols.

22. jūlijā Riebiņos, Skolas ielā 3 Mihails K. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

22. jūlijā Rušonas pagasta Gailišos kokogļu cehā Igors K. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

22. jūlijā Stabulnieku pagasta Bojāros Gunārs P. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

**Preiļu rajona policijas pārvaldes
informācija**

apdrošināšanas aģentūras Preiļu filiālē pēc adreses: Preiļos, A. Paulāna ielā 3a, 1. stāvā, 1. kabinetā, līdz ņemot pasi.

Tālruni: 22382, 22103, 22509.

Ikviena klienta neskaidriību gadījumā var zvanīt uz VSAA bezmaksas konsultatīvo tālruni Rīgā — 8001015.

A. Naglinska,
VSAA Preiļu filiāles direktore

Preiļu bataljonam septītā vieta

Antons Rancāns

No 14. līdz 16. jūlijam Daugavpils rajona Višķu lauksaimniecības tehnikuma bāzē risinājās Latvijas Zemessardzes (ZS) vasaras 9. sporta spēles vieglatlētiskā, peldēšanā, orientēšanās sportā, šķēršļu joslās pārvarēšanā, strītbolā, šaušanā un militarizētajā stafetē, strukturvienību komandieri spēkus pārbaudīja peldēšanā, granātas mešanā, šaušanā un skriešanā.

Bija pieteikušās un ieradās 42 komandas — no visām brigādēm un bataljoniem, Zemessardzes štāba, Ādažu mobilo strēlnieku mācību centra un Sužu

izlūkdesanta bataljona, augstskolu studentu bataljona. Komandu sastāvs līdz ar to bija visai nopietns un kvalificēts.

Sacensību dalībnieku parādi 14. jūlija vakarā pieņēma Nacionālo Bruņoto spēku komandieris Raimonds Graube. Kā informēja mandātu komisijas loceklis Juris Deksnis, Latgali pārstāvēja septiņas komandas — pa vienu no katra bataljona un brigādes štāba. Spēku rādīšanai zemessargiem bija ierādīta skaista vieta, ieskaitot ezeru, ļoti pretimnākoša izrādījās skolas vadība. Lai arī saulains laiks bija tikai svētdien, dalībnieku bija vairāk kā citiem gadiem — ap 975.

Noslēguma parāde bija svētdien, 16. jūlija pēcpusdienā. Preiļu 35. ZS batal-

jona sportisti kopvērtējumā ierindojās 7. vietā, kas ir uzteicams rezultāts.

Labākie sasniegumi savās vecuma grupās: 3000 metru skrējienā 2. vieta virsseržantam **Pēterim Trubačam**, 1500 metru skrējienā 2. vieta zemessargam **Leonīdam Valdonom**, 5. — zemessargam **Feoktistam Pušņakovam**. Granātas mešanā tālumā zemessargs **Andris Tuls** ieguva 4. vietu, tādu pašu vietu starp sievietēm izcīnīja zemessardze **Mārīte Vilcāne**, 3. vieta viņai bija 800 metru skrējienā. Strēlnieku stafetē (apvidus šķēršļu joslā) 3. vieta virsseržantiem **Pēterim Trubačam** un **Arnim Vaivodam**, kaprālim **Viktoram Ivanovam** un leitnantam **Albertam**

Brencānam. Orientēšanās rallijā trešo vietu ieguva virsseržanti **Alberts Pizelis** un **Arnis Vaivods**, peldēšanā brīvajā stilā 3. vietā zemessardze **Lūcija Zaharova**, orientēšanās sportā 4. vietu ieguva zemessardze **Iga Rutka**. Komandieru četrcīņā mūsu bataljona štāba priekšnieks kapteinis **Jānis Barons** bija 3. vietā.

Daudz spēka un veiklības prasīja militarizētā stafete četras reizes pa četrsimt metriem, kur mūsu komanda — vecākais zemessargs **Kristaps Kancāns**, virsseržants **Pēteris Trubačs**, kaprāļi **Jānis Ignatjevs** un **Roberts Bernāns** ieguva 12. vietu.

Nozīmīga komandai bija arī 10. vieta strītbolā.

No Šeinas Gram dienasgrāmata

● Preiļu iedzīvotāji pie tirgotāja Zilbermaņa linu pieņemšanas punkta Preiļos, Brīvības ielā 65 (tagad 67) 1938. gadā.

Sākums «Novadnieka» 4. 8. un 20. jūlija numuros.

Ceturtdiena, 31. jūlijs. Šodien klusums. Saņemam sveicienu no Ribinišķiem. Tur nevienu nav aiztikuši. No rīta sūta uz darbu. Mēs ar māsu ejam uz lauku, sēžam tur līdz diviem dienā. Tiek izveidots ebreju geto. Trīs cilvēki staigā apkārt un pieraksta darba spējīgos. Ik dienas no ebrejiem 40 cilvēkiem jāiet kūdras darbos un slaucīt ielas. Ik dienas jaunas vajāšanas, galu nevar redzēt. Tik tālu esam izdzīvojuši, vai izdosies arī tālāk, nezinu.

Ebreju meitenes sūta sakopt atbrīvotos ebreju dzīvokļus tiem, kuri viņus nogalināja. Mani neņem. Bet, kad kopj manas nogalinātās draudzenes Plagovas dzīvokli, es tur esmu. Salasu viņas fotogrāfijas un atstāju sev. Man liekas neticami, ka mani draugi jau ir miruši.

Piektdiena, 1. augusts. Pagaidām viss mierīgi. Vai mums būs jāaiziet prom no mūsu ielas, vēl nezina. Naktī manai mātai liekas, ka kaut kur kliež. Šodien viņa guļ ar mani. Es atveru logu, izkāpju pa to uz ielas un ieklausos. Neviena nemanā. Apkārt klusums.

Pusseptiņos man un mātai jāiet slaucīt ielu. Pēc tam mūs sūta tīrīt tirgu. Pēc šī darba pristāvs izdod pavēli savākt 200 ebrejus. Ilgi mēs ar slotām rokās stāvam tirgū. Katrs atbraucējs izvairās skatīties uz mūsu pusi. Pēc tam mūs visus, starp citu, atlaiž. Es atnāku mājās un liekos

gulēt. Piecēlusies kopā ar māsu eju apskatīt dzīvokli gadījumam, ja mūs padzen no mājām. Nolemjam ieiet pie manas draudzenes Dambas. Viņas tēvu arestēja, nav zināms, kas ar viņu noticis.

Svaiga ziņa. Atnāk un pastāsta, ka tie, kuri šāva pie mums, dodas uz Ribinišķiem. Gribam brīdināt, taču nav ar ko. Atkal panika. Taču mana sirds saka, ka nekās nenotiks. Pusdeviņos vakariņojam. Naktī aiz mūsu logiem dzirdami soļi. Es pieeju pie loga. Iet vācu karavīrs. Nepaieš ne minūti, kad nez no kurienes parādās vesela karavīru grupa. Mēs stipri sabijāmies. Es visu laiku stāvēju pie loga un vēroju. Karavīri aizgāja un tūlīt pat atgriezās. Ilgi vēl sēdēju pie loga, bet acis aizvērās un turpat uz mantām aizmigu...

Sestdiena, 2. augusts. Tūlīt no rīta mūs ar māsu sauc darbā. Esam 6 meitenes un kopjam pristava dzīvokli. Tas atkal ir manas nogalinātās draudzenes Plagovas dzīvoklis. Ap sirdi tikpat sāpīgi un smagi. Bez tam mums kā uzraugs piekomandēts policijas špijs, un tas ir pavisam slikti. Kopjam līdz diviem dienām, kad paliek tikai piekarināt aizkarus, mūs palaiž mājās pusdienās. Pēc stundas mums atkal jābūt darbā. Tā paiet visa diena. Vēlu vakarā mūs satiek pristavs un atlaiž mājās. Naktī klusums.

Nobeigums sekos.

Tulkoja un publicēšanai sagatavoja L.Kirillova

Ieteikumi, kā uzlabot pašsajūtu

Izrādās, ka laimi nepazīst ne tikai pie mums, bet arī turīgākajās rietumvalstīs. Tikai 19 procenti vāciešu uzskata sevi par laimīgiem. Sestā daļa ir izcili nelaimīgi — līdz pat depresijai.

Ārsti izrādās bezspēcīgi. Tie izraksta psihofarmakoloģiskās tabletes, kas nomierina, bet nedod spēku dzīvot. Taču jaunākie pētījumi liecina, ka ikviens spējīgs cīnīties par savu laimi. Kā apgalvo eksperti, jāprot izmantot pavisam vienkāršus līdzekļus. Paradīzi zemes virsū tie nespēj garantēt, toties cilvēkiem kļūst labāk.

□ **Vismaz 20 minūtes dienā uzturiet saules gaismā.** Saule kliežē depresiju. Ejiet pie dabas. Pusstundu ilga pastaiga vecā parkā vai jūras piekrastē uzlabos jūsu garastāvokli uz vairākām stundām. Ja arī debesis ir apmākušās, dabai piemīt savs — iekšējs — mirdzums.

□ **Depresijas gadījumā izvairieties no priekšmetiem, mēbelēm, apģērbiem, tapetēm tumšos, drūmos toņos.** Ne velti ir sacīts: «Esiet kā bērni.» Bērniem tik ļoti patīk apkārtne, kas mirgo pasteltoņos — zaļgana, gaiši zila, rozaina, zeltaina. Ja skolas sienas ir tumši brūnas vai netīri pelēkas, zūd patika mācīties.

Jūsu dvesele intuitīvi pieprasa vajadzīgo krāsu — to, kuras jums nepietiek. Reizēm uzmundrina arī oranža krāsa. Ir cilvēki, kurus pievelk violetas nokrāsas.

□ **Spināti — spēcīgs līdzeklis pret depresiju.** Turklāt tie neizraisa kaitīgas blakusparādības. Šo faktu atklājuši ASV zinātnieki. Spināti satur daudz folijskābes, kuras trūkst pusei Vācijas pilsoņu. Latvijas iedzīvotāju uzturā B grupas vitamīnu nav vairāk. Arī kviešu klijas satur visus B grupas vitamīnus. Ar ēdamkaroti kliju pietiek visai dienai!

□ **Parunāties ir svarīgi.** Kaimiņi, pazīstami un draugi, kas piedalās domu apmaiņā, palīdz saglabāt dvēseles līdzsvaru. Kā pierāda Getingenes universitātes pētījumi, personas, kam mēnesi ir vairāk nekā 120 kontaktu ar citiem cilvēkiem, pārsvarā (88%) jūtas laimīgas. Turpretī 64% cilvēku, kuriem mēnesi ir mazāk nekā 20 sociālo kontaktu, cieš no depresijas.

□ **Lēns skrējiens liek rīkšot arī**

laimes hormoniem. Pārsteidzoši, bet skriešana palīdz pret depresīvajiem stāvokļiem tikpat labi kā psihoterapija. Tā domā Ekseteras universitātes zinātnieki. Katru dienu ieteicams vismaz 10 minūšu ilgas sporta nodarbības. Iedarbīgi sporta veidi — teniss un bumbas spēles. Apbrīnojami labi palīdz skrējieni vai pārgājieni šķēršļotā apvidū. Vienīgais brīdinājums — nepārspīlējiet.

□ **Zaļie pipari garantē labsajūtu.** Gandrīz neticami: ar katru kodienam zaļajam piparam pākstī pieaug labsajūta. To apgalvo ASV zinātnieks Pauls Rozins. Cēlonis — viela, kas piešķir pipariem aso garšu

□ **Jums ir slikta oma? Ejiet zem dušas.** Nomācības cēlonis var būt zems asinsspiediens. To apstiprina britu pētījumi: Pazeminoties asinsspiedienam, grimst arī mūsu labsajūta, jo organismā samazinās viela, kas nepieciešama laba garastāvokļa saglabāšanai, — noradrenalīns. Kā līdzēt? Rīta stundā iet pārmaiņus aukstā un karstā dušā! Asinsspiediens normalizēsies, prātā nāks gaišas domas.

□ **Darba dienas sākumā jādzer kafeīns.** Kofeīna iedarbība vērtējama pozitīvi. Eksperimenta dalībnieki Merilendas universitātē, kuri katru rītu izdzēra tasi kofeīna saturošas kafijas, dienu pavadīja labākā garastāvoklī nekā cilvēki, kuri lietoja kafiju bez kofeīna vai tēju. Taču, ja izdzeram vairāk nekā četras tases kafijas dienā, kofeīns iedarbojas negatīvi. Laba garastāvokļa vietā rodas nervozitāte un miega traucējumi.

Pēc ārzemju preses materiāliem

Der zināt...

⇒ Kad esat jau pāri pusmūžam, jūsu organismā notiek pārmaiņas, ko nosaka enerģijas patēriņa samazināšanās, atjaunošanās procesa palēnināšanās, gremošanas aparāta funkciju pavājināšanās.

⇒ Tāpēc jāierobežo uztura daudzums, īpaši tas, ko apēdam vienā reizē.

⇒ Ievērojiet noteiktus ēdienlaikus, intervāliem starp tiem nevajadzētu būt garākiem par četrām stundām.

⇒ Lietojiet produktus, kam augsta bioloģiskā vērtība: kāpostus, salātus, zaļos zirnīšus, baklažānus, pupiņas, griķus, auzu pārslas, rupja maluma rudzu maizi, pilngraudu maizi.

⇒ Vienu vai divas dienas nedēļā ēdiet tikai veģetārus ēdienus.

⇒ Centieties savā ēdienkartē vairāk vietas ierādīt svaigiem augļiem un dārzeņiem.

⇒ Ābols jāēd pusstundu pirms ēšanas. Ja ēdisiet pēc maltītes, tas izraisīs rūgšanas procesu kuņģī.

⇒ Lai neiedzīvotos aterosklerozē un korpulencē, neēdiet cisiņus, sardēles, desas, tortes, jo tajos ir daudz taukvielu.

⇒ Cik vien iespējams, samaziniet cukura un sāls daudzumu.

⇒ Atsakieties no kaitīgā ieraduma ēšanas laikā uzdzert ūdeni. Ar to tiek atšķaidīta kuņģa sula, kas nepieciešama gremošanai. Ūdens jādzērs stundu pirms un stundu pēc ēšanas.

⇒ Nedzeriet gāzēto minerālūdeni, tas veicina tauku nogulsēšanos. Pusmūža cilvēkam kaitīga ir aizraušanās ar kolu.

⇒ Ierobežojiet dzīvnieku tauku lietošanu. Uzturā labāk izmantojiet augu eļļas.

⇒ Lai kauli nekļūtu trausli, ēdiet biezu pienu, sieru, dzeriet pienu, kefīru.

Mēs guļam mazāk nekā mūsu senči

Zinātnieki nesen atklājuši, ka mēs miegā pavadām par 20% mazāk laika nekā mūsu vecvecāki. Ir, protams, daži laimīgie, kam pietiek ar piecām stundām miega diennaktī, tomēr vairākums ģenētiski ieprogrammēts uz astoņām (daži pat 10). Kordēla universitātes profesors Džeimss Māss apgalvo: vairums cilvēku mūsdienās guļ mazāk par 7 stundām, kas līdzinās vienai negulētai naktij nedēļā.

Atzīstot, ka nav iespējams mainīt mūsdienu dinamisko ritmu, zinātnieki pūlas piedāvāt pēc iespējas veselībai nekaitīgākus risinājumus.

Ņuhempširas klinikas Miega traucējumu centra direktore Debore E.Sjuiča iesaka miega badu pieklusināt, vienu vakaru nedēļā atvēlot tieši miegam un ejot gulēt jau ap deviņiem vakarā. Viņa skaidro, ka, kaut gan miega badam ir tendence uzkrāties, tas netiek kompensēts ar tāda paša laika atgūšanu. Tas nozīmē, ka intensīva, nepārtraukta 10 stundu miega «terapija» ļaus atdot lielāku daļu miega parāda nekā

20 papildu minūtes ik naktī.

Mazāk atzinīgi eksperti izsakās par gulšņāšanu brīvdienā rītos. Daļu miega tā patiešām var atgūt, bet nevajadzētu tam veltīt visus brīvos rītus.

Dž.Māss iebilst pret izplatīto viedokli, ka pēcpusdienas snaudiens mazina nakts miega kvalitāti. Tas attiecas tikai uz bezmiega mocītājiem, bet tie, kas, kā krīt gultā, tā aizmieg, var droši veltīt brīviņai. ASV Darba drošības un veselības nacionālā institūta pētījumi rāda, ka launaga nomiedzis ievērojami uzlabo omu un palielina darbības atlikušajā dienas daļā. Vislabākais laiks pusdienas miegam ir starp 13.00 un 16.00 dienā, kad organisma dabiskie ritmi palēninās. Pietiek ar 15-30 minūtēm. Ja noguļam ilgāk, nākas pamosties miega dziļākā posma laikā, un organisms par to cenšas «atbērties» ar galvassāpēm.

Pusdienas snauda ļaus saglabāt možumu, ja paredzēta ļoti vēla gulētiešana. Tādā gadījumā brīviņai jāpasnauz 6-8 stundas pirms ierastā iemigšanas laika.

Zināms, ka fiziska slodze palielina enerģijas rezerves un var līdzēt uz laiciņu piemirst par miega badu, paaugstina adrenalīna līmeni asinīs. Tomēr — ja mums

pietaktu laika trenāžieru zālei, tad droši vien tā netrūktu arī veselīgam miegam.

Izrādās, līdzēt var arī pareizi izvēlēta pārtika. Proteīniem bagāti produkti paaugstina reakciju un smadzenēm liek «ātrāk kustēties». Tomēr ne visi produkti derēs. Ieteicams izvēlēties vistas gaļu (bez ādas!), zivis vai jogurtu ar zemu tauku saturu. Iemesls: tauki ir grūti pārstrādājami, tādēļ pazeminās smadzeņu apgāde ar asinīm un mēs jutāmies saguruši. Daži eksperti iesaka atturēties no piena, tītara gaļas un pupām — visi šie produkti satur amionoskābi L-triptofānu, kas smadzenēs pārvēršas serotonīnā — ķīmiskā vielā, kas padara mūs miegāinus. Tāpat arī nevajadzētu «spiest» uz ogļhidrātiem — cukuri un cietes arī vairo šo nomierinošo ķīmisko vielu.

Fakti

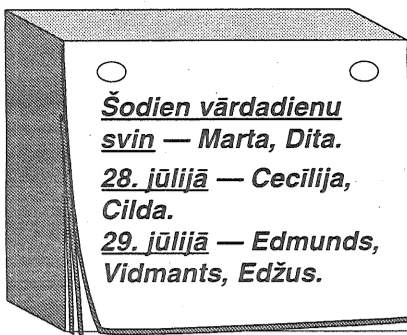
170 gr. kafijas

226 gr. tējas

566 gr. kolas

dod vienlīdz spēcīgu enerģijas lādiņu un palīdz noturēties nomodā sešas stundas.

«Diena»

Šodien vārdadienu svin — Marta, Dita.

28. jūlijā — Cecilija, Cilda.

29. jūlijā — Edmunds, Vidmants, Edžus.

«Novadnieks» un pagastu padomes sirsnīgi sveic šīs nedēļas jubilārus:

Tos gadus neskaiti, kas skrien Tik līdzī gājupputniem vien. Sver grūtākos, tos skaistākos, Tie nezudīs pat vējos saltākos.

☼ 60 gados Pēteri Ukinu 24. jūlijā, 65 gados Boļeslavu Repšu 24. jūlijā, 70 gados Pēteri Rīvaru 25. jūlijā AGLONAS PAGASTĀ;

☼ 50 gados Otomāru Bruzguli 28. jūlijā, 70 gados Olgu Poplavsku 26. jūlijā GALĒNU PAGASTĀ;

☼ 95 gados Lūciju Vucenu 24. jūlijā JERSIKAS PAGASTĀ;

☼ 60 gados Jāni Kozuru 27. jūlijā, 65 gados Zinaīdu Patašņiku 25. jūlijā PREIĻU PAGASTĀ;

☼ 65 gados Jeļenu Turmašovu 24. jūlijā, 70 gados Antonīnu Pauniņu 30. jūlijā, 80 gados Sidoru Petrovu 24. jūlijā RIEBIŅU PAGASTĀ;

☼ 75 gados Annu Lazdāni 24. jūlijā, 91 gadā Annu Klimkāni 26. jūlijā ROŽKALŅU PAGASTĀ;

☼ 50 gados Kārli Zalānu 27. jūlijā, 55 gados Pēteri Ružīnu 25. jūlijā un Annu Vilmanieti 26. jūlijā, 60 gados Valentīnu Švirkti 25. jūlijā, 65 gados Ādolfu Ancānu 27. jūlijā Līvānu novada ROŽUPES PAGASTĀ;

☼ 55 gados Antonu Lukaševiču 27. jūlijā, 65 gados Miķeli Daškeviču 30. jūlijā RUŠONAS PAGASTĀ;

☼ 70 gados Paulīnu Ručevsku 29. jūlijā SAUNAS PAGASTĀ;

☼ 77 gados Genovefu Špakovu 27. jūlijā SILAJĀŅU PAGASTĀ;

☼ 70 gados Praksīnu Červonnikovu 28. jūlijā STABULNIEKU PAGASTĀ;

☼ 50 gados Jevģeniju Marcevu 24. jūlijā SUTRU PAGASTĀ;

☼ 50 gados Mairīdu Bogdanovu 25. jūlijā, 75 gados Agripīnu Cvetkovu 26. jūlijā, 77 gados Jāni Miltu 29. jūlijā, 84 gados Andreju Saliešu 26. jūlijā Līvānu novada TURKU PAGASTĀ;

☼ 50 gados Silviju Kursīti 28. jūlijā, 65 gados Bronīslavu Vilcānu 30. jūlijā, 80 gados Antonu Purviņu 28. jūlijā UPMALAS PAGASTĀ;

☼ 60 gados Jāni Dzērkali 26. jūlijā VĀRKAVAS PAGASTĀ.

Sludinājumi

Reklāma

Preiļu tiesu izpildītāju kantoris pārdod pirmajā izsolē z/s «Rubini» īpašnieka A. Pastara piederošo kustamo mantu. Piedzinējs — PS «Ausma». **Izsolē tiek pārdots:** mēslu ārdītājs ROY-6 bez valsts numura, Ls 300; 2-korpusu arklu (Poļu ražojums), Ls 100; mēslu transportierī OBH-F-5, reģ. nr. 187, Ls 50; KUN iekrāvēju 21MKY-02, Ls 200; ūdens mucu (1,8 t), Ls 30; mēslu ārdītāju (11 t) ROY-11, Ls 300; traktora piekabi T-150 bez valsts numura, Ls 300; paštaisītu vienasu piekabi, Ls 50; plaujmašīnu Z-173, 1996. g., Ls 300; ūdens mucu (5 t), Ls 50; motorzāģi JONSORED-2050, 1989. g., Ls 100; motorzāģi STIHL, 1990. g., Ls 150; autoceltni ZIL-130 rezerves daļām, Ls 100; VW Transporter rāmi (kravas kaste), Ls 20; a/m LT-28 rezerves daļām, Ls 160; a/m M-412 LE028 rezerves daļām, Ls 30. **Izsole notiks 4. augustā plkst. 10.00** Preiļu raj., Rudzātu pag. «Stānislavovā». Uzziņas pa tālr. 53-21620.

28. jūlijā pārdos brūnas un raibus jaunputnus (2-3 mēn.), brūnas un baltas dējējvistas, gaiļus, pilēnus, zoslēnus, cāļu barību: Gailišos 8.00, Kategradē 8.15, Kastirē 8.25, Baškos 8.30, Aglonas st. 8.40, Aglonā 8.55, Jaunaglonā 9.10, Ārdavā 9.30, Aizkalnē 9.45, Anspokos 9.55, Preiļos 10.05, Sūtros 10.50, Raucīšos 11.05, Rožupē 11.20, Vanagos 11.30, Līvānos 11.55, Bucenīkos 12.35, Jersikā 12.50, Upenīkos 13.00, Starēs 13.15, Sprīvecumos 13.25, Kvedercumos 13.30, Rimicānos 13.40, Upmalā 13.50, Arendolē 14.10, Pelēcos 14.25, Raudaukā 14.35, Štolderos 14.45, Piliškās 15.00, Vārkavā 15.15, Anēķinos 15.25. Tālr. 21270 vakaros, 1-9186065.

Pārdod

Opel Ascona. Tālr. 9168153;
Toyota Tercel (4 x 4), 1985. g. Tālr. 21462 pēc 18;
KAMAZ-5410 labā kārtībā; piekabi UPL-1310. Tālr. 42664;
GAZ-52 (pašīzgāzējs), GAZ-53 (piena mašīna). Tālr. 56919;
CK-5 M-1, 1987. g., labā stāvoklī, ir rezerves daļas vai maina; AUDI-80 (muca), 1987. g. vai maina pret traktoru vai jaunāku automašīnu ar piemaksu. Tālr. 1-5655302;
kombainu VÖLVO 830 vai maina pret mežu, cirsma. Tālr. 53 21037, mob. tel. 9426053, 9134940;
KRN-2,1, Ls 60; apžogojuma tīklu (0,60 Ls/m). Tālr. 57619;
labu lietotu siferi. Tālr. 59347, 59377 vakaros;
labu 1-stabas dzīvokli Aglonā. Tālr. 75562 vakaros;
graudus vai maina pret siviņiem. Tālr. 9194652;
ķēvi. Tālr. 34467.

Iepērk visa veida gaļu (cūkgaļa 1,10 - 1,15 Ls/kg) Samaksa uz vietas. Tālr. 1-9105378.

Iepērkam mājlopus gaļai. Tālr. 24147, 21956.

Iepērkam gaļu: govju, jaunlopu, piena teļu, aitu, cūku un zirgu. Tālr. 23887, 55625, 21778, mob. tel. 9183601.

Iepērkam mājlopus gaļai. Tālr. 32279.

IU «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvārā. Samaksa uz vietas. Tālr. 44179, 46384, 9161121.

Uzsākta pacientu reģistrācija pie ārstes terapeites INĀRAS PASTARES-MEIKALIŠAS Līvānos, Rīgas ielā 77 (poliklinikas telpās). Tālr. 53 41182.

Jersikas akmeņkaļu darbnīcā pieminekļi sākot no Ls 20 (dažādas krāsas), kapu apmales. Tālr. 43622 vakaros, mob. tel. 9199192, 9192571.

Pērk lapu koku zaģbaļķus. Īpašumā mežu, cirsma. Tālr. 9429904.

Līdz š.g. 30. jūlijam var pieteikties atpūtai bērnu invalīdu nometnē. Tālr. vakaros 21776.

Dusi saldi, labais tēti,
Baltā smilšu kalniņā;
Mīļi bērņus audzināji,
Gaišas dienas vēlēdams.
Izsakām līdzjūtību Guntim Kurcenbaumam, TĒTI mūžībā pavadot.
Aglonas lauku slimnīcas kolektīvs

Dzeļ skaudra sāpe palicēju sirdīs
Un atvadām tev siltus vārdus saka,
Bet tu vairs mīļos nesadzirdi,
Tavs mūžs ir norimis uz smilšs takas.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību tuviniekiem, Egonu KURCENBAUMU mūžībā izvadot.
Aglonas internātgimnāzijas kolektīvs

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome
☐ 27. jūlijā pulksten 10.00 tikšanās valsts akciju sabiedrībā «Latvijas gāze». Pulksten 12.00 tikšanās ar Latvijas Bērnu fonda prezidentu A. Bērziņu.
☐ 27. un 28. jūlijā menedžmenta kursu turpinājums pašvaldību vadošajiem un saimnieciskajiem darbiniekiem.
☐ 30. jūlijā piedalīšanās nometnes «3 x 3» noslēgumā.

☐ 2. augustā pulksten 9.00 piedalīšanās pašvaldību aizņēmumu un garantiju kontroles un pārraudzības padomes sēdē.
☐ 3. augustā pulksten 15.00 piedalīšanās Daugavas fonda valdes sēdē Lielvārdē.
Pelēcu kultūras nams
☐ 29. jūlijā pulksten 22.00 diskotēka.
Silajāņu kultūras nams
☐ 28. jūlijā pulksten 22.00 diskotēka.
☐ 29. jūlijā pulksten 21.00 pilngadības

svētki. Spēlē A. Pomazunovs.
Galēnu kultūras nams
☐ 29. jūlijā pulksten 19.00 svētki tiem, kam šogad 18. Pulksten 22.00 balle, spēle grupa «Titāņiks».
Upmalas pagasts
☐ 29. jūlijā pulksten 22.00 Vārkavas pils parka estrādē diskotēka «...un pašam patīk». Lietus gadījumā Rožkalnu kultūras namā.
Informāciju sagatavoja L.Rancāne

Lemj par pierakstu sistēmas atcelšanu

Pēc pierakstu sistēmas atcelšanas iedzīvotājiem mēneša laikā būs jādeklarē sava dzīvesvieta, paredz valdības komitejā akceptētais dzīvesvietas deklarēšanas likumprojekts. Par dzīvesvietas reģistrāciju no iedzīvotājiem plānots iekasēt valsts nodevu, bet par nepatiesu ziņu sniegšanu vai dzīvesvietas nedeklarēšanu — noteikt naudas sodu līdz pat 250 latiem.
Likuma stāšanās spēkā paredzēta 2002.

gada 1. jūlijā, kad pasēs vairs netiks izdarītas atzīmes par dzīvesvietu, bet tā vietā kā apliecinājums par dzīvesvietu būs izpildītā un apstiprinātā deklarācija. Likumprojekts nosaka par pamata dzīvesvietu sniedzamo ziņu apjomu un uzskaites kārtību, turklāt tiek ņemts vērā, ka vienai personai var būt vairākas legālas dzīvesvietas. Plānots, ka dzīvesvieta pilsētu un pagastu pašvaldībās būs jādeklarē pilsoņiem, nepilsoņiem, bez-

valstniekiem, ārvalstniekiem, kuri saņēmuši uzturēšanās atļauju, kā arī bēgļiem.
Līdz ar dzīvesvietas deklarēšanas likumu valdības komiteja akceptēja arī grozījumus vairākos citos likumos, tostarp pašvaldību vēlēšanu likumā, Administratīvo pārkāpumu kodeksā, par ārvalstnieku un bezvalstnieku ieceļošanu un uzturēšanos Latvijā.

Redaktore Tamāra Elste

Laikraksts iznāk divpadsmit reizes mēnesī (otrdien, ceturtdien, sestdien). Reģistrācijas apliecība nr. 000701018. Dibinātājs un izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija». Izdevēja un redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Elektroniskais pasts novadnieks@axel.lv Tālr. 22059, mob. tel. 9410288 (redaktorei), 22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 22154, 21996 (korespondentiem). Fakss 22305. Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums. Viena uzsk. iespiedloksne. **Pasūtījuma indekss 3033.**